

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม สามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็น 5 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนด้านศิลปะการแสดงในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านการบริหารจัดการ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะหมอลำ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมศิลปะการแสดงของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์องค์กรที่มีลักษณะการดำเนินงานใกล้เคียงกับโครงการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม ในส่วนของโครงการที่จะนำศิลปะการละครเข้าไปพัฒนาชุมชนโดยไม่หวังผลกำไร ซึ่งได้สัมภาษณ์ระดับผู้นำของมูลนิธิสี่อพื้นบ้านเพื่อการพัฒนามะขามป้อม และศึกษาข้อมูลโดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและบทสัมภาษณ์ของกลุ่มเด็กกรีกป่า เพื่อศึกษาข้อมูลด้านการบริหารจัดการและแนวทางการทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ และทัศนคติที่มีต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม และนำมาสรุปผลการวิเคราะห์เพื่อใช้จัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนศิลปะการแสดงใน จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนด้านศิลปะการแสดงในจังหวัดมหาสารคาม เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลทางด้านการบริหารจัดการ และการจัดรูปแบบการเรียนการสอนของโรงเรียนที่เปิดสอนด้านศิลปะการแสดงในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้ศึกษาจะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบความคิดในการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามได้ต่อไป

การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนด้านศิลปะการแสดงจะทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้งหมดจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์ ธนิตา แหลมฉลาด ผู้บริหารโรงเรียนสานศิลป์
2. คุณ เกศินี มีสกุลถาวร ผู้บริหารโรงเรียนลิตเติลแดนส์สตูดิโอ
3. รองศาสตราจารย์ ปิยพันธ์ แสนทวีสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนดนตรีมหาวิทาลัย

มหาสารคาม(MSU MUSIC SCHOOL)

4.1.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อาจารย์ ธนิตา แหลมฉลาด ผู้บริหารโรงเรียนสานศิลป์

4.1.1.1 ความเป็นมา

โรงเรียน สานศิลป์ เปิดบริการตั้งแต่เดือนเมษายน ปี2549 ตั้งอยู่ซอยศรีสวัสดิ์ดำเนิน 19 อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งดำเนินการโดยอาจารย์ธนิตา แหลมฉลาด เนื่องจากมีความรักและความชอบทางด้านศิลปะการแสดงประเภทนาฏศิลป์ และเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทยที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทาลัยมหาสารคามจึงคิดริเริ่มเปิดโรงเรียนสานศิลป์ขึ้นเพื่อถ่ายทอดวิชาความรู้ทางนาฏศิลป์ไทย

4.1.1.2 รูปแบบธุรกิจ

เป็นโรงเรียนสอนนาฏศิลป์ไทย และดนตรีไทยให้แก่เยาวชน และบุคคลทั่วไป ในปัจจุบันโรงเรียนสานศิลป์มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น20 คน

1. จุดประสงค์หลัก

เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย ด้านนาฏศิลป์ไทย และดนตรีไทย ดนตรีพื้นเมือง

2. เป้าหมายหลัก

สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนสามารถนำศักยภาพทางด้านการแสดงมาใช้ได้อย่าง

ถูกต้อง

3. แนวความคิดหลัก

ทำทุกอย่างด้วยใจรัก และสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่อบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน

4. กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายหลักของโรงเรียน ได้แก่ นักเรียน โดยเฉพาะเด็กจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ธนิดาอยู่แล้ว

- กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ นักศึกษา บุคคลภายนอกทั่วไป

5. แผนการดำเนินงาน

ไม่มีการกำหนดไว้แน่นอนขึ้นอยู่กับตัวผู้บริหารเป็นหลัก เน้นการยืดหยุ่นและตกลงกันระหว่างนักเรียนและอาจารย์ผู้สอน มีการกำหนดชั่วโมงเรียนไว้ตามคอร์ส คือ 16 ชั่วโมงต่อหนึ่งคอร์ส เรียนวันละ 1-2 ชั่วโมง และนับไปให้ครบ 16 ชั่วโมง (8 ครั้ง)

6. บริการพิเศษของโรงเรียน

รับออกแบบทำรำและท่าเต้นสำหรับประกวด คิดเพลงละ 1,000 บาทต่อคน และเปิดติวเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขานาฏศิลป์ไทยและพื้นบ้าน

7. กิจกรรมพิเศษของโรงเรียน

กิจกรรมที่เป็นผลงานสร้างชื่อและเด่นชัดคือการจัดเตรียมการแสดงต่างๆหรือเตรียมตัวให้เด็กที่จะประกวดทางด้านนาฏศิลป์ไทยและพื้นบ้านของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

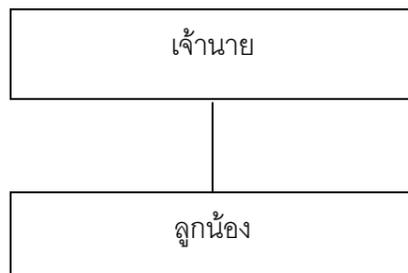
4.1.1.3 แนวความคิดทางด้านการบริหารจัดการ

ไม่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่เปิดขึ้นจากความชอบและความถนัดของผู้บริหาร เน้นความพอใจของเจ้าของกิจการเป็นหลัก โดยยึดหลักความนับถือกันระหว่างครูและศิษย์และเน้นการใช้ระบบครอบครัวซึ่งให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1. โครงสร้างการบริหาร

ภาพที่ 4.1

โครงสร้างการทำงาน (Organization Chart) มีลักษณะ ดังนี้

2. จำนวนพนักงาน

โรงเรียนสาธิตศิลป์ไม่มีพนักงานประจำมีเพียงครูผู้ช่วยสอนซึ่งเป็นลูกศิษย์ เพื่อนหรือรุ่นน้องของอาจารย์ธนิดา จึงใช้ระบบครอบครัวและการพึ่งพาช่วยเหลือกันมากกว่าการเป็นเจ้านายและลูกน้อง โดยส่วนมากอาจารย์ธนิดาจะเป็นผู้สอนด้วยตนเอง จะมีอาจารย์ช่วยสอนเฉพาะวันที่มีนักเรียนมาเรียนเยอะเท่านั้น

ส่วนค่าจ้างครูผู้ช่วยสอนนั้นไม่มีการตกลงกันชัดเจนแบบเป็นธุรกิจ แต่จะให้เป็นสินน้ำใจคือครั้งละ 500 – 1,000 บาท

3. การประชาสัมพันธ์

จะมีการฝากข่าวประชาสัมพันธ์ทางวิทยุคลื่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นคลื่นวิทยุที่ทางญาติและคนรู้จักทำงานอยู่จึงไม่เสียค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ นอกจากนั้นยังมีการใช้ใบปลิว แผ่นพับโดยฝากนักเรียนในโรงเรียนไปแจก และอาศัยการบอกต่อกันปากต่อปาก

4.1.1.4 งบประมาณในการดำเนินการ

1. งบประมาณการลงทุน

งบประมาณการลงทุนในการก่อตั้งโรงเรียนสาธิตศิลป์อยู่ที่ประมาณ 400,000 บาท ซึ่งนำไปใช้ลงทุนในการเช่าและปรับปรุงสถานที่ จัดซื้อเครื่องเสียง, อุปกรณ์สำนักงาน และซื้อเสื้อผ้าเครื่องประดับสำหรับการแสดง

2. รายได้

- รายได้หลักของโรงเรียน มาจากการสมัครเรียนของนักเรียน ซึ่งทางโรงเรียนมีรายได้อยู่ที่ประมาณ 10,000 – 20,000 บาทต่อเดือน

- รายได้รอง มาจากการออกแบบและฝึกซ้อมทำเพื่อการแสดงและการประกวดในงานต่างๆ รวมถึงการตีเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งในส่วนนี้มีรายได้ที่ไม่คงที่ อยู่ที่ประมาณ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน

3. รายจ่าย

ได้แก่ ค่าเช่าสถานที่และค่าสาธารณูปโภค อยู่ที่ประมาณเดือนละ 15,000 บาท

4.1.1.5. ปัญหาที่พบระหว่างการดำเนินงาน

เนื่องจากใช้ระบบครอบครัวและการพึ่งพาอาศัยกันเป็นหลัก ทำให้การทำงานไม่เป็นระบบ และมีความยืดหยุ่นมากเกินไปขาดกฎระเบียบที่ชัดเจนแน่นอน รวมถึงตัวผู้บริหารเปิดโรงเรียนขึ้นเนื่องจากความชอบส่วนตัว และเพื่อใช้เวลาว่างจากงานประจำให้เกิดประโยชน์มากขึ้น จึงไม่ได้ทำอย่างจริงจังเท่าไรนัก

4.1.1.6. หลักสูตรการเรียนการสอน

หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนสาธิตศิลป์ ไม่มีการกำหนดหลักสูตรไว้ตายตัว แต่จะเน้นการสอนตามความต้องการและความพร้อมของเด็ก ซึ่งจะถามเด็กเมื่อมาสมัครว่าต้องการเรียนรู้อะไร แล้วจึงปรับหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

4.1.1.7. อัตราค่าเรียน

แบ่งออกเป็นคอร์สคอร์สละ 16 ชั่วโมง เรียนได้ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 8 ครั้ง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายคอร์สละ 1,000 บาท

นอกจากนี้ยังมีการออกแบบทำเต็นท์และฝึกซ้อมสำหรับงานโชว์และงานประกวด ซึ่งจะคิดค่าใช้จ่ายเพลงละ 1,000 บาทต่อคน

4.1.1.8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม

เป็นแนวคิดที่ดีและน่าสนับสนุนให้เกิดขึ้นจริง เนื่องจากเป็นโรงเรียนอีกแห่งที่สามารถเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่เยาวชนในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียงสำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้าความรู้ทางศิลปกรรมสาขาการแสดง แต่เนื่องจากมุ่งเน้นทางด้านละครเป็นหลักจึงควรนำความรู้ทางด้านศิลปการแสดงพื้นฐานไปผนวกไว้ด้วยน่าจะช่วยให้เข้าถึงเยาวชนในจังหวัดได้ดีมากขึ้น

4.1.1.9 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ธนิดา แหลมฉลาด ผู้บริหารโรงเรียนสาธิตศิลป์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ได้ว่าโรงเรียนสาธิตศิลป์เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนการแสดงประเภทนาฏศิลป์ไทยและพื้นบ้านเป็นหลักเป็นโรงเรียนที่เปิดขึ้นจากความชอบและความถนัดของผู้บริหารจึงไม่ได้ใส่ใจในเรื่องของการแสวงหาผลกำไรและการบริหารจัดการมากนัก และเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทยที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงทำให้เกิดความน่าเชื่อถือเนื่องจากความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนอยู่แล้วและยังส่งผลให้ได้ลูกค้าจากฐานลูกค้าเดิมคือนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม แต่สิ่งที่เป็นจุดอ่อนของโรงเรียนก็คือการที่ผู้บริหารขาดความรู้ทางด้านการบริหารจัดการและการที่ไม่มีการจ้างพนักงานและบุคลากรประจำโรงเรียนจึงทำให้เกิดภาวะงานล้นคนที่ส่งผลให้ไม่สามารถทำงานในหน้าที่ต่างๆ ได้เต็มที่

ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis โรงเรียนसानศิลป์

โรงเรียนसानศิลป์	
Internal Environment สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	
<p>S – Strengths (จุดแข็ง)</p> <ul style="list-style-type: none"> -ผู้สอนเป็นอาจารย์ที่สอนทางด้านนาฏศิลป์ไทยโดยตรงจึงได้รับความเชื่อถือจากผู้เรียน - มีฐานลูกค้าเดิมคือนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 	<p>W – Weaknesses (จุดอ่อน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารขาดความรู้ทางการบริหารจัดการ - ทำเพื่อสนองความรักทางด้านการแสดงนาฏศิลป์เป็นหลักจึงมองข้ามเรื่องของการแสวงหาผลกำไร - มีบุคลากรในการบริหารงานเพียงคนเดียวและทำหน้าที่ในการสอนด้วยทำให้ไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ - ไม่มีการจัดตารางสอนโดยกำหนดเป็นเวลานานนอน แต่จะใช้หลักการยืดหยุ่นโดยตกลงเวลากันเองระหว่างครูกับเด็กจนครบ16ครั้ง ส่งผลให้การเรียนการสอนขาดความต่อเนื่องได้ - ไม่มีการออกใบประกาศนียบัตรเมื่อจบหลักสูตร ทำให้การเรียนดูเหมือนไม่มีจุดมุ่งหมาย และขาดหลักการประกันคุณภาพที่น่าเชื่อถือ
External Environment สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน	
<p>O – Opportunities (โอกาส)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมส่วนใหญ่ของโรงเรียนเป็นการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงเป็นโอกาสในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและเป็นการแสดงผลงานเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือได้เป็นอย่างดี 	<p>T – Threats (อุปสรรค)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีคู่แข่งทางธุรกิจเกิดขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น - สถานที่ในการตั้งโรงเรียนไม่มีรถประจำทางผ่าน ทำให้การเดินทางไม่สะดวก

4.1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์คุณเกศินี มีสกุลถาวร ผู้บริหารโรงเรียนลิตเติลแดนส์สตูดิโอ

4.1.2.1 ความเป็นมา

โรงเรียนลิตเติลแดนส์สตูดิโอ เปิดทำการตั้งแต่ 18 มีนาคม 2549 ตั้งอยู่ เลขที่ 133/1 ถนนมหาชัยตำริห์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โทรศัพท์ 0813442054, 043743458 เปิดขึ้นเนื่องจากความรักและความชอบทางศิลปะการแสดงประเภท นาฏศิลป์สากลและนาฏศิลป์ไทย ถึงแม้ว่าคุณเกศินีจะไม่ได้เรียนมาทางด้านนาฏศิลป์โดยตรง แต่เนื่องจากมีพรสวรรค์และมีทักษะด้านการแสดงออกและเต้นรำเป็นพื้นฐาน และคุณแม่ของคุณเกศินีมีอาชีพเป็นอาจารย์นาฏศิลป์จึงเกิดความคิดที่จะเข้ามาทำธุรกิจด้านนี้

4.1.2.2 รูปแบบธุรกิจ

เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนนาฏศิลป์สากลและไทย เน้นนาฏศิลป์สากลเป็นหลัก เป็นโรงเรียนที่มีความหลากหลายและครบวงจรซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการทั้งเด็กและผู้ใหญ่ คือนอกจากมีวิชาเรียนสำหรับเด็ก เช่น บัลเลต์ แจ๊สแดนส์ ฯลฯ ยังมีการสอนโยคะ ลีลาศ สำหรับผู้ใหญ่ด้วย ปัจจุบันลิตเติลแดนส์ สตูดิโอมีนักเรียนทั้งสิ้น 87 คน

1. จุดประสงค์

เพื่อหารายได้ และเล็งเห็นว่าในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการเปิดสอนนาฏศิลป์สากลด้วย จึงคิดเปิดโรงเรียนขึ้นเพื่อฝึกพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์สากลให้แก่เยาวชนที่สนใจ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2. เป้าหมายในการดำเนินการ

สร้างโรงเรียนที่เปิดสอนนาฏศิลป์สากลและไทยที่มีความหลากหลาย เน้นบรรยากาศการเรียนการสอนที่อบอุ่นเป็นกันเองเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน และเพื่อปูพื้นฐานให้แก่เยาวชนที่สนใจสอบเข้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปะการแสดง เอกนาฏศิลป์สากลและไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. แนวความคิด

เป็นก้าวแรกของการเปิดโอกาสด้านการแสดงของเยาวชนที่ “ชอบเสียงเพลง รักการเต้นรำ ชอบความสนุกสนาน รักการออกกำลังกาย” ตามคำจำกัดความของโรงเรียนและสนับสนุนให้ได้มีโอกาสนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

4. กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายหลัก เด็กและเยาวชนอายุตั้งแต่ 4-18 ปี ที่อยู่ในเขตเมือง
- กลุ่มเป้าหมายรอง ผู้ปกครอง และผู้ใหญ่ (สำหรับวิชาโยคะ และลีลาศ)

5. แผนการดำเนินงาน

ไม่มีการกำหนดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนตามรูปแบบธุรกิจ แต่มีการวางแผนการดำเนินงานอยู่ในรูปแบบของตารางเวลาเรียน และหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละวิชาว่าจะมีการเปิดการเรียนการสอนอะไรบ้าง เวลาไหน ครูคนใดเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละชั้นเรียน

6. บริการพิเศษของโรงเรียน

- รับออกแบบทำเต็นท์ในและนอกสถานที่เพื่องานแสดงและการประกวด
- จัดกิจกรรมการแสดงร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าเสริมไทย บริษัทห้างร้านอื่นๆ เป็นต้น
- จำหน่ายอุปกรณ์การเต้น ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า และซีดีเพลงเพื่อใช้ในการเรียนและการฝึกซ้อม

- บริหารจัดการแสดง และเปิดให้เช่าสตูดิโอเพื่อใช้ในการฝึกซ้อม

7. กิจกรรมพิเศษของโรงเรียน

มีการจัดค่าย Little Dance Camp ขึ้นในช่วงปิดเทอมซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่นำศิลปินเต้นรำประเภทต่างๆ อาทิเช่น แจ๊ส , บัลเลต์ , ฮิปฮอป ฯลฯ เข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนานแก่เยาวชนที่ร่วมกิจกรรม โดยแบ่งการร่วมกิจกรรมออกเป็นฐานต่างๆทั้งหมด10ฐาน และหลังจากการร่วมกิจกรรมในแต่ละฐานที่กำหนดจนครบก็จะมีจัดการแสดงร่วมกันเป็นShowcase ที่เปิดให้ผู้ปกครองและบุคคลภายนอกได้มีโอกาสชมการแสดงของบุตรหลานของตน และในการจัด Little Dance Camp ขึ้นเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมด1,200 บาทต่อคน ซึ่งรวมอาหารกลางวันและเสื้อสำหรับผู้ร่วมกิจกรรม

การจัดกิจกรรม Little Dance Camp ที่ผ่านมานั้นมีผู้สมัครมากถึง60คน จึงต้องแบ่งออกเป็น2รอบ รอบละ3วัน คือวัน14-16ตุลาคม 2549 และ19-21 ตุลาคม 2549

นอกจากนั้นยังมีการจัดกิจกรรมประกวดแดนซ์เซอร์ลูกทุ่ง สตริง ซิงคอร์ดเรียนฟรี และถ้วยเกียรติยศจากผู้มีเกียรติ เช่น ท่านชวน หลีกภัย ,ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ฯลฯ

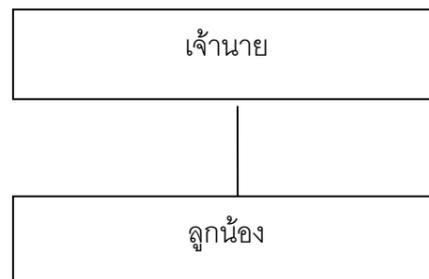
4.1.2.3 แนวความคิดการบริหารจัดการ

ไม่มีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจน เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่เป็นธุรกิจขนาดเล็กที่มีการบริหารตามความพอใจของผู้บริหารเป็นหลัก และเน้นการทำงานแบบครอบครัว ความคิดและแนวทางบริหารจัดการจะมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆตามความเหมาะสมและตามสถานการณ์โดยรวม

1. โครงสร้างการทำงาน

ภาพที่ 4.2

โครงสร้างการทำงาน (Organization Chart) มีลักษณะ ดังนี้

2. จำนวนพนักงาน

มีทั้งหมดจำนวน 9 คน แบ่งได้ดังต่อไปนี้

- ครูสอนลีลาศ จำนวน 2 คน
- ครูสอนบัลเล่ต์ จำนวน 2 คน
- ครูสอนแจ๊สแดนส์ จำนวน 2 คน
- ครูสอนฮิปฮอป จำนวน 1 คน
- ครูสอนโยคะ จำนวน 1 คน
- ครูสอนรำไทยจำนวน 1 คน

3. การประชาสัมพันธ์

มีการประชาสัมพันธ์โดยการใช้ใบปลิว รถโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ผ่านคลื่นวิทยุ คลื่น 107.5 รวมถึงการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ คลื่นวิทยุ ห้างสรรพสินค้า รวมทั้งหน่วยงานธุรกิจเอกชนต่างๆในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียง

4.1.2.4. งบประมาณในการดำเนินงาน

ข้อมูลในส่วนของงบประมาณการลงทุน และรายรับ รายจ่ายต่างๆของโรงเรียน ทางโรงเรียนลิตเติลแดนส์จะเปิดเผยข้อมูลเพียงบางส่วนเท่านั้น

1. งบประมาณการลงทุน

งบประมาณการลงทุนโดยรวม 300,000 บาท

2. รายได้

- รายได้หลัก มาจากค่าลงทะเบียนของนักเรียน
- รายได้รอง มาจากการรับงานโชว์ รับออกแบบทำเต็น

3. รายจ่าย

ค่าเช่าสถานที่ เดือนละ 4,000บาท

ค่าสาธารณูปโภค ประมาณเดือนละ 3,500 บาท

ค่าจ้างครู ประมาณเดือนละ 30,000 บาท

4. ผู้สนับสนุนโรงเรียน

ในการจัดกิจกรรมต่างๆทางโรงเรียนจะหาสปอนเซอร์เพื่อสนับสนุน ซึ่งผู้สนับสนุน โครงการต่างๆของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องได้แก่ คลีนวิทย์107.5 ห้างเสริมไทยพลาซ่า และ ห้าง Center point Plaza

4.1.2.5 ปัญหาที่พบระหว่างการดำเนินงาน

บุคลากรไม่เพียงพอทำให้ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ทุกอย่างด้วยตนเอง และช่วงปิดเทอม ผู้เรียนจะลดจำนวนลงเนื่องจากไปต่างจังหวัด และต่างประเทศ รวมถึงช่วงสอบก็จะมีผลต่อการเรียนเพราะเด็กหยุดเรียนเพื่ออ่านหนังสือเตรียมสอบ

4.1.2.6 หลักสูตรการเรียนการสอน

จะมีการกำหนดหลักสูตรโดยครูผู้สอนในแต่ละวิชา โดยสอนให้ครบตามจำนวน ชั่วโมงที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้เป็นคอร์ส คือคอร์สละ12 ชั่วโมงต่อเดือน เรียนครั้งละ1ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยจะเปิดสอนตามวิชาที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ ว่ายน้ำ ลีลาศ(เด็ก) ลีลาศ (ผู้ใหญ่) บัลเลต์ แจ๊สแดนส์ ฮิปฮอป ลิตเติลแดนส์เซอร์ โยคะ ซึ่งรายวิชาต่างๆ จะมีการแบ่งกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน10คนและกำหนดตารางเรียนไว้โดยดูจากจำนวนผู้สมัครในแต่ละวิชาเป็นหลัก

4.1.2.7 อัตราค่าเรียน

อัตราค่าเรียน มีการกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

รำไทย	ปกติ 1,000 บาท	คอร์สราคาพิเศษ	800 บาทต่อเดือน
ลีลาศ(เด็ก)	ปกติ 1,200 บาท	คอร์สราคาพิเศษ	1,000 บาทต่อเดือน
ลีลาศ(ผู้ใหญ่)	ปกติ 1,500 บาท	คอร์สราคาพิเศษ	1,200 บาทต่อเดือน
บัลเล่ต์	ปกติ 1,500 บาท	คอร์สราคาพิเศษ	1,250 บาทต่อเดือน
แจ๊สแดนส์	ปกติ 1,200 บาท	คอร์สราคาพิเศษ	1,000 บาทต่อเดือน
ฮิพฮอป	ปกติ 1,200 บาท	คอร์สราคาพิเศษ	1,000 บาทต่อเดือน
ลิตเติ้ลแดนส์เซอร์	ปกติ 1,000 บาท	คอร์สราคาพิเศษ	800 บาทต่อเดือน
โยคะ	500 บาทต่อเดือน		

* หมายเหตุ คอร์สราคาพิเศษ สำหรับผู้ที่มาสมัครเป็นคู่หรือผู้ที่สมัครเรียนสองวิชาขึ้นไป

4.1.2.8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละคร

ชุมชนมหาสารคาม

การจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามขึ้นนั้น เป็นแนวคิดที่ดีและสมควรทำให้เกิดขึ้นจริง แต่ต้องหาจุดเด่นในการโปรโมทโรงเรียนให้เป็นที่รู้จักผ่านการทำกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเนื่องจาก ละครเป็นวัฒนธรรมใหม่สำหรับประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม จึงต้องอาศัยระยะเวลาในการปลูกฝังพอสมควร

4.1.2.9 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นาง เกศินี มีสกุลถาวร ผู้บริหารโรงเรียนลิตเติ้ลแดนส์สตูดิโอ

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถทำการวิเคราะห์ได้ว่าโรงเรียนลิตเติ้ลแดนส์สตูดิโอ เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนศิลปะการแสดงที่เน้นนาฏศิลป์สากล คือบัลเล่ต์และแจ๊สแดนส์เป็นหลัก ซึ่งเป็นโรงเรียนเพียงแห่งเดียวในจังหวัดที่เปิดสอนทางด้านนี้จึงทำให้ได้รับความนิยมจากเยาวชนในจังหวัดค่อนข้างมากซึ่งเห็นได้จากจำนวนนักเรียนของโรงเรียนที่มีมากถึง87คน และจากการที่เยาวชนในจังหวัดมาใช้บริการของโรงเรียนให้ออกแบบท่าเต้นสำหรับการแสดงในงานต่างๆและสำหรับการประกวดก็จะมีอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการเรียนการสอนของโรงเรียนจะไม่มีสอบวัดระดับแต่จะสอนเป็นเพลงๆไป ซึ่งมีข้อดีคือหากผู้เรียนนำไปใช้เต้นโชว์หรือประกวดการแสดงตามงานต่างๆสามารถนำไปใช้ได้ทันที แต่จะมีข้อเสียคือไม่มีการวัดผลที่แน่นอนชัดเจนจึงขาดหลักในการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่เป็นอาจารย์ผู้สอนเป็นเพียงนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่ขาดความเชี่ยวชาญในการสอนและการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้สามารถส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของโรงเรียนได้

สิ่งที่เป็นข้อดีของโรงเรียนคือ มีความหลากหลายในวิชาที่เปิดสอน กล่าวคือมีวิชาให้เลือกเรียนมากและสามารถตอบสนองความต้องการของทั้งระดับเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังทำการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ อย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับโรงเรียนอีกด้วย

ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis โรงเรียนลิตเติ้ลแดนส์สตูดิโอ

โรงเรียนลิตเติ้ลแดนส์สตูดิโอ	
Internal Environment สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	
<p>S – Strengths (จุดแข็ง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นโรงเรียนที่เน้นการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์สากลวิชาเป็นวิชาหลักซึ่งมีเพียงโรงเรียนเดียวที่เน้นการเรียนการสอนด้านนี้ - มีการประชาสัมพันธ์โดยจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผลงานเป็นรูปธรรมที่สามารถทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักได้เป็นอย่างดี - วิชาเรียนมีความหลากหลายสามารถเลือกเรียนได้ทั้งเด็กและผู้ปกครอง 	<p>W – Weaknesses (จุดอ่อน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารไม่ได้เรียนทางด้านนาฏศิลป์มาโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนด้วย ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ - ใช้นักศึกษาที่เรียนเอกนาฏศิลป์สากล และไทยจากคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นผู้สอน ทำให้ขาดความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ - ผู้บริหารทำหน้าที่ดูแลกิจการทั้งหมด รวมทั้งเป็นครูผู้สอนด้วยทำให้ไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ - ไม่มีการออกไปประกาศนิยัตินับรองเมื่อจบหลักสูตร ทำให้การเรียนดูเหมือนไม่มีจุดมุ่งหมายและขาดหลักการประกันคุณภาพที่น่าเชื่อถือ - สถานที่เรียนไม่กว้างขวางมีห้องเรียนเพียงห้องเดียว

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

	- มีคู่แข่งทางธุรกิจเกิดขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น
External Environment สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน	
<p>O – Opportunities (โอกาส)</p> <p>- ในปัจจุบันการเดินรูปแบบตะวันตก เช่น อิพฮอป แจ๊สแดนส์ ได้รับความนิยมมาก การสอนนาฏศิลป์ตะวันตกจึงสามารถตอบสนองความต้องการของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคามได้</p> <p>- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการเปิดสาขาวิชานาฏศิลป์ตะวันตกเป็นวิชาเอก ส่งผลให้ไม่ขาดบุคลากรในการสอนเพราะสามารถใช้นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่มาเป็นครูผู้สอนได้</p>	<p>T – Threats (อุปสรรค)</p> <p>- เนื่องจากนักเรียน และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในวัยศึกษา เมื่อถึงเวลาสอบที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยทำให้ต้องหยุดเรียน</p> <p>- สถานที่ในการตั้งโรงเรียนอยู่ในซอย และไม่มีรถประจำทางผ่าน ทำให้การเดินทางไม่สะดวก</p>

4.1.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ปิยะพันธ์ แสนทวีสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม(MSU MUSIC SCHOOL)

4.1.3.1 ความเป็นมา

โรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งอยู่ที่อาคารปฏิบัติการดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ โดยเกิดขึ้นจากแนวคิดของ รองศาสตราจารย์ปิยะพันธ์ แสนทวีสุขหัวหน้ากลุ่มสาขาวิชาดุริยางค์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เนื่องจากทางกลุ่มสาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ มีสาขาวิชาดนตรีที่หลากหลายทั้งดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน มีบุคลากรทั้งอาจารย์และนักศึกษาเป็นจำนวนมากในแต่ละสาขาวิชา จึงคิดว่าทางกลุ่มสาขาวิชาที่มีศักยภาพมากพอที่จะเปิดโรงเรียนดนตรีขึ้นเพื่อสนับสนุนให้เยาวชน และบุคคลภายนอกทั่วไปในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียงได้มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ด้านดนตรี และนาฏศิลป์ไทยและพื้นบ้าน นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่ให้โอกาสนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาได้มีโอกาสในการปฏิบัติงานจริงนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน รวมทั้งยังเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์สาขาวิชาดุริยางค์ให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่

เยาวชนที่สนใจจะสอบเข้าศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ และสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยและ
พื้นบ้านอีกด้วย

4.1.3.2 รูปแบบธุรกิจ

เป็นโรงเรียนดนตรีที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะศิลปกรรมศาสตร์ กลุ่ม
สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ ในปัจจุบันโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีจำนวนนักเรียน
โดยประมาณ 400 คน

1. จุดประสงค์

เพื่อเป็นการบริการชุมชน และเป็นช่องทางให้กลุ่มสาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ คณะ
ศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีโอกาสในการใกล้ชิดชุมชนและเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น

2. เป้าหมายในการดำเนินการ

เปิดโอกาสในการศึกษาด้านดนตรีให้แก่เยาวชนและบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจ
ได้มีโอกาสและช่องทางในการศึกษาเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และเป็นการหารายได้เข้าสู่คณะศิลปกรรม
ศาสตร์สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมต่างๆของคณะฯและสาขาวิชา

3. แนวความคิด

เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ด้านดนตรีที่ผู้ชุมชน และเป็นแนวทางในการให้นิสิตที่
กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาได้มีโอกาสฝึกฝนทดลองงานจากประสบการณ์จริง

4. กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายหลัก เด็ก เยาวชน จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
และโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีด้วย

- กลุ่มเป้าหมายรอง บุคคลทั่วไป เด็กและเยาวชนจากโรงเรียนเอกชนในจังหวัด
ใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ศรีสะเกษ

5. แผนการดำเนินการ

มีการวางแผนการดำเนินงานโดยภาควิชาดุริยางค์เป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ของ
โรงเรียนกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน และกำหนดทรัพยากร เช่น ห้ามนิสิตใช้ห้องเรียนใน
ส่วนที่จัดไว้สำหรับโรงเรียนดนตรีในวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่ช่วงเวลา 8.00-18.00 น

6. บริการพิเศษ

มีการขายแพคเกจของโรงเรียนดนตรีไปยังจังหวัดใกล้เคียงที่สนใจ อาทิเช่น
จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งนับเป็นการบริการผู้ชุมชน ซึ่งทางโรงเรียนจะทำการส่งนิสิต
ไปเป็นผู้สอนและบังคับใช้หลักสูตรและผู้สอนจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามเท่านั้น

นอกจากนั้นโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัทยมหาสารคามยังมีการจัดพิมพ์ตำรา เอกสารประกอบการเรียน และเครื่องดนตรีชนิดต่างๆขายให้นักเรียนที่สนใจจะซื้อเพื่อนำไปใช้ ประกอบการเรียนและเพื่อนำไปใช้ฝึกซ้อมให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น

7. กิจกรรมพิเศษของโรงเรียน

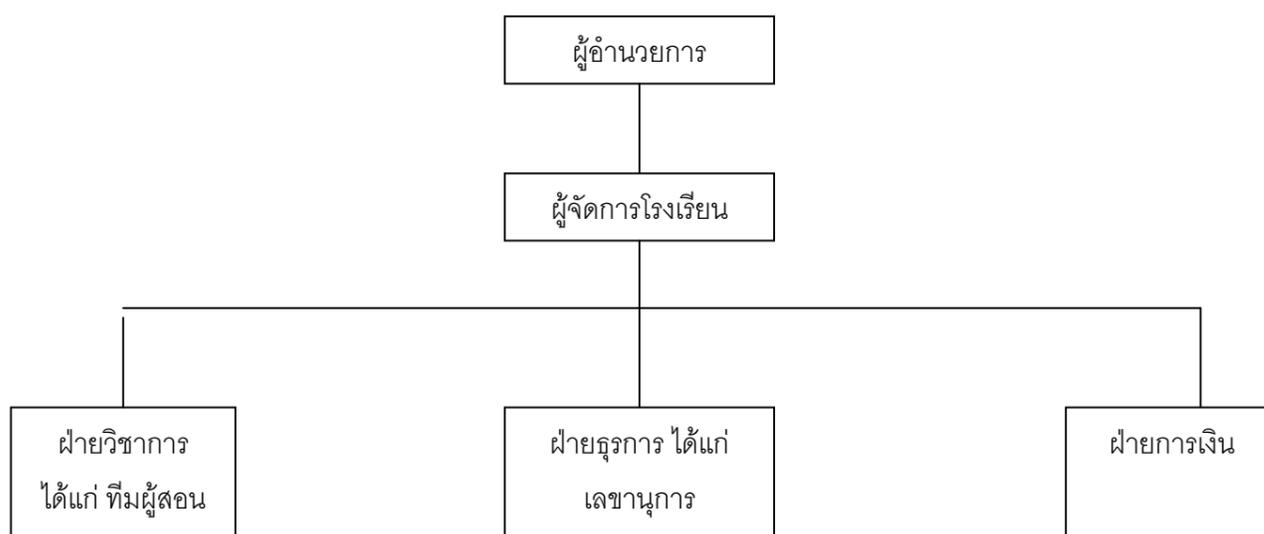
ทุกๆ 3 เดือนทางโรงเรียนจะจัดให้มีการแสดงคอนเสิร์ต และสิ้นปีจะมีการ ร่วมแสดงคอนเสิร์ตครั้งใหญ่ที่นักเรียนจะมีโอกาสได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมการแสดงกับวง ซิมโฟนีออเครสตราของมหาวิทยาลัทยมหาสารคาม

4.1.3.3 แนวความคิดการบริหารจัดการ

1. โครงสร้างการทำงาน

ภาพที่ 4.3

โครงสร้างการทำงาน (Organization Chart) มีลักษณะ ดังนี้

โดยมีหน้าที่ของแต่ละฝ่ายมีดังต่อไปนี้

- ผู้อำนวยการทำหน้าที่บริหารจัดการองค์กร กำหนดนโยบายและทิศทางขององค์กรทั้งหมด

- ผู้จัดการโรงเรียนทำหน้าที่รับนโยบายจากผู้อำนวยการมาปฏิบัติ ประสานงาน จัดตารางการเรียนการสอน การเปิดวิชาต่างๆ การจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรภาคฤดูร้อน เป็นต้น

- ฝ่ายวิชาการทำหน้าที่สอนตามรายวิชาและตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด

- ฝ่ายธุรการทำหน้าที่เช็คชื่อและชั่วโมงเรียนของนักเรียน

- ฝ่ายการเงินทำหน้าที่รายงานผลการดำเนินงาน ค่าใช้จ่าย จำนวนผู้เข้าเรียนให้

ภาควิชาทราบ

2. จำนวนพนักงาน

จำนวนพนักงานประจำมีทั้งสิ้น 3 คน ได้แก่

- ผู้อำนวยการ

- ผู้จัดการ ซึ่งทำหน้าที่การเงินด้วย

- เจ้าหน้าที่ธุรการ

นอกจากนั้นจะเป็นฝ่ายวิชาการ ได้แก่อาจารย์ผู้สอนตามรายวิชาต่างๆซึ่งจะมีจำนวนผันแปรไปตามจำนวนของนักเรียนด้วย กล่าวคือเมื่อนักเรียนมากจำนวนอาจารย์ก็มาก นักเรียนน้อยจำนวนอาจารย์ก็น้อยลงตามทำให้จำนวนไม่คงที่

3. การประชาสัมพันธ์

มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อต่างๆ ดังนี้

- สถานีวิทยุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- การแจกแผ่นพับ ใบปลิวในเมืองโดยกระจายไปตาม สถานศึกษา หน่วยงาน

ภาครัฐและเอกชน

- ในจังหวัดใกล้เคียง เช่น กาฬสินธุ์ ศรีสะเกษ ได้ทำการขอประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียน และให้โควตาในการเรียนฟรีเพื่อเป็นการทดลองเรียนโดยกำหนดจำนวนครั้ง หรือกำหนดจำนวนคน

- การบอกเล่าปากต่อปากระหว่างนักเรียนด้วยตนเอง หรือระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง

4.1.3.4 งบประมาณในการดำเนินการ

1. งบประมาณในการลงทุน

ในส่วนของงบประมาณด้านการลงทุนทางโรงเรียนไม่ได้เสียงบประมาณลงทุนใดๆ เนื่องจากใช้สถานที่ บุคลากร และสาธารณูปโภคของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทั้งสิ้น

2. รายได้

รายได้หลัก มาจากค่าลงทะเบียนของนักเรียน

รายได้รอง มาจากการขายแฟรนไชส์ของโรงเรียนไปยังจังหวัดใกล้เคียงที่สนใจ และจากการขายเอกสาร ตำราเรียน และเครื่องดนตรี

3. การบริหารจัดการการเงินของโรงเรียน

ฝ่ายการเงินจะทำการรวบรวมรายได้ทั้งหมดให้ทางคณะศิลปกรรมศาสตร์ จากนั้นทางคณะจะแบ่งรายได้ออกเป็นส่วนตามอัตราที่กำหนดไว้ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ดังนี้

- แบ่งไว้10%แล้วส่งคืนกลับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นค่าสาธารณูปโภค
- อีก90%ส่งคืนกลับสู่โรงเรียนดนตรี ซึ่งทางโรงเรียนจะแบ่งออกเป็น
- ให้ผู้สอนรายวิชา60%
- ให้ภาควิชาดุริยางค์ศิลป์30%

ส่วนการจัดการด้านการเงินสำหรับโรงเรียนดนตรีที่ขยายสาขา(แฟรนไชส์) ไปยังจังหวัดใกล้เคียง ได้มีการกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

- ให้ทางสถานศึกษาที่รับแฟรนไชส์จากโรงเรียนดนตรีไปเป็นผู้กำหนดอัตราค่าเล่าเรียนเอง แต่ทั้งนี้มิขอบังคับให้ส่งคืนให้กับโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 50%ซึ่งรายได้ในส่วนนี้ทางโรงเรียนดนตรีไม่ต้องแบ่งให้กับทางมหาวิทยาลัยแต่จะให้ผู้สอนที่ไปสอนนอกสถานที่ทั้งหมด

- โรงเรียนดนตรีเน้นการหารายได้ในส่วนนี้จากการขายตำรา และเอกสารประกอบการเรียนซึ่งถือเป็นลิขสิทธิ์ของโรงเรียนห้ามถ่ายเอกสาร

4. ผู้สนับสนุนโรงเรียน

คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.1.3.5 ปัญหาที่พบระหว่างการดำเนินการ

- ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนยังมีไม่มากนัก เนื่องจากใช้นิสิตให้มาเป็นครูผู้สอนจึงทำให้ขาดทักษะทางการสอนและการถ่ายทอดวิชา
- ตำแหน่งผู้จัดการยังได้รับเงินเดือนจากภาควิชาเป็นหลัก การมาบริหารโรงเรียนดนตรีในวันเสาร์ อาทิตย์จะได้วันละ300บาทและได้รับในรูปของโบนัสสิ้นปีจากภาควิชา ซึ่งคิดแล้วยังอยู่ในอัตราที่ไม่มากนักทำให้ขาดความกระตือรือร้นอยู่มาก
- จำนวนผู้เรียนไม่มีความคงที่ กล่าวคือในช่วงที่มีผู้สมัครเรียนมากก็ต้องเพิ่มจำนวนอาจารย์ ส่วนช่วงที่มีผู้เรียนน้อยก็ต้องลดจำนวนอาจารย์ลง ซึ่งส่งผลให้รายรับไม่มีความคงที่
- มีค่าเสียโอกาสของโรงเรียนในด้านการใช้สถานที่จากการลา ขาดของผู้เรียน
- เกิดคู่แข่ง ได้แก่ โรงเรียนดนตรีที่เปิดใหม่ในอำเภอเมืองซึ่งผู้สอนเป็นบุคลากรเก่าของโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามเอง

4.1.3.6 หลักสูตรการเรียนการสอนและอัตราค่าเรียน

เป็นการสอนตัวต่อตัว เรียนครั้งละ 1 ชั่วโมง ทำให้นักเรียนได้เป็นจำนวนมากถึง 50-60คนต่อหนึ่งช่วงเวลา นอกจากนั้นยังได้สนับสนุนให้นิสิตได้เข้ามาเป็นอาจารย์ผู้สอนด้วยทำให้ไม่มีปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรในการสอน ซึ่งทางโรงเรียนได้กำหนดหลักสูตรและอัตราค่าเรียนในแต่ละวิชาไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3

วิชาที่เปิดสอน	อายุ	ขั้นต้น			ขั้นกลาง			ขั้นสูง		
		ระดับ (Grade)	ค่า เรียน ต่อ เดือน	ระยะเวลา	ระดับ	ค่า เรียน ต่อ เดือน	ระยะเวลา	ระดับ	ค่า เรียน ต่อ เดือน	ระยะเวลา
ไวโอลิน,ไวโอล่า,เซลโด่ ดับเบิลเบส(Classic)	6ขวบ ขึ้นไป	1-4	800	1ปี	5-8	1000	1ปี	9-12	1200	2ปี
ไวโอลิน(Pop)	8ขวบ ขึ้นไป	1-3	600	6เดือน	4-6	800	6เดือน	7-9	1000	1ปี
ดนตรีสำหรับพัฒนาการเด็ก C.M.Cกลุ่มละ8-10คน	4-6 ขวบ	C.M.C 1	600	6เดือน	C.M.C 2	800	6เดือน	C.M.C 3	1000	6เดือน
เปียโน (Classic)	6ขวบ ขึ้นไป	1-4	800	1ปี	5-8	1000	1ปี	9-12	1200	2ปี
เปียโน (Pop)	10 ขวบ	1-3	800	6เดือน	4-6	1000	6เดือน	7-9	1200	1ปี

	ขึ้นไป									
อีเล็กโทรน	8 ขวบ ขึ้นไป	1-4	800	1 ปี	5-8	100 0	1 ปี	9-12	1200	2 ปี
คีย์บอร์ด	8 ขวบ ขึ้นไป	1-4	800	1 ปี	5-8	100 0	1 ปี	9-12	1200	2 ปี
ขับร้องสากล	10 ขวบ ขึ้นไป	1-3	600	6 เดือน	4-6	800	6 เดือน	7-9	1000	1 ปี
กีตาร์ (Classic)	10 ขวบ ขึ้นไป	1-4	600	1 ปี	5-8	800	1 ปี	9-12	1000	2 ปี
กีตาร์ (Electric, Folk, Bass)	10 ขวบ ขึ้นไป	1-3	600	6 เดือน	4-6	800	6 เดือน	7-9	1000	1 ปี
กลอง	10 ขวบ ขึ้นไป	1-3	600	6 เดือน	4-6	800	6 เดือน	7-9	1000	1 ปี
เครื่องเป่า Woodwind (Flute, Clarinet, Saxophone)	10 ขวบ ขึ้นไป	1-4	600	6 เดือน	5-8	800	6 เดือน	9-12	1000	1 ปี
เครื่องเป่า Brass (Horn , Trumpet , Trombone , Tuba)	10 ขวบ ขึ้นไป	1-4	600	6 เดือน	5-8	800	6 เดือน	9-12	1000	1 ปี
ทฤษฎีดนตรี	10 ขวบ ขึ้นไป	ตลอดหลักสูตร ใช้เวลา 3 เดือน ค่าเล่าเรียน 3000 บาท								
คอมพิวเตอร์ดนตรี	8 ขวบ ขึ้นไป	ตลอดหลักสูตร ใช้เวลา 3 เดือน ค่าเล่าเรียน 3000 บาท								
ฆ้องวง, ฆ้อง, จะเข้, ซอระนาด และอื่นๆ	8 ขวบ ขึ้นไป	-	600	6 เดือน	-	800	6 เดือน	-	1000	1 ปี
นาฏศิลป์ ไทย	8 ขวบ ขึ้นไป	-	600	6 เดือน	-	800	6 เดือน	-	1000	1 ปี
ขับร้อง ไทย	8 ขวบ ขึ้นไป	-	600	6 เดือน	-	800	6 เดือน	-	1000	1 ปี

ดนตรีพื้นบ้าน										
พิน,แคน,โปงลาง,โหวด	8ชวบ ขึ้นไป	-	600	6เดือน	-	800	6เดือน	-	1000	1ปี
นาฏศิลป์พื้นบ้าน	8ชวบ ขึ้นไป	-	600	6เดือน	-	800	6เดือน	-	1000	1ปี
ขับร้องพื้นบ้าน	8ชวบ ขึ้นไป	-	600	6เดือน	-	800	6เดือน	-	1000	1ปี

หมายเหตุ

ทุกรายวิชาจัดให้มีการเรียนการสอน 4 ครั้ง ใน 1 เดือน คิดเป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยผู้เรียนสามารถเลือกวิชาเรียนได้ ตั้งแต่ เวลา 8: 00 – 19:00 น.ของวันเสาร์ – อาทิตย์ และจัดให้มีเวลาสำหรับการฝึกซ้อมส่วนตัว สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

มีการทดสอบเพื่อวัดและประเมินผลโดยแต่ละ 6 เดือนจะมีการทดสอบได้ 2 เกรด ผู้ที่ผ่านจะได้รับการประกาศนียบัตรของโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (MSU MUSIC SCHOOL)

4.1.3.7 การประเมินผลงานของโรงเรียน

จัดให้มีการประชุมเพื่อรายงานผลงานสัปดาห์วันสัปดาห์(เดือนละ2ครั้ง)โดยผู้จัดการโรงเรียนจะเป็นผู้รายงานให้ทางคณะกรรมการทราบดีความเป็นไปของโรงเรียน โดยการประเมินผลจะวัดจากจำนวนผู้เข้าเรียน ยอดผู้สมัคร และสถานะทางการเงินของโรงเรียน

4.1.3.8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละคร

ชุมชนมหาสารคาม

เป็นความคิดที่ดี และน่าสนับสนุนให้เกิดขึ้นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการสนับสนุนจากคณะกรรมการในทุกๆด้านอยู่แล้ว แต่สิ่งที่น่าสนใจคือจะต้องให้ผู้เรียนทราบว่าเรียนละครไปแล้วนำไปใช้อะไรในชีวิตประจำวันได้บ้าง ดังนั้นอาจต้องมุ่งไปที่การจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนต่างๆที่เยาวชนกลุ่มเป้าหมายเรียนอยู่โดยอาจขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนต่างๆก่อนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียน และเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจให้เกิดขึ้นใหม่ในจังหวัดมหาสารคามด้วย

4.1.3.9 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ ปิยพันธ์ แสนทวีสุข

ผู้อำนวยการโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม(MSU MUSIC SCHOOL)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (MSU MUSIC SCHOOL) สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนดนตรีสากล ดนตรีไทย และดนตรีพื้นบ้านเป็นหลัก ในส่วนของการสอนด้านศิลปะการแสดงนั้นจะสอนนาฏศิลป์ไทย และ

นาฏศิลป์พื้นบ้านเท่านั้น ในส่วนของบุคลากรที่รับผิดชอบงานสอนนั้นจะใช้บัณฑิตที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาโดยทางโรงเรียนจะมีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนเอาไว้และให้สอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดเพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน ในส่วนของการบริหารจัดการโรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นหน่วยงานในสังกัดของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงมีกฎข้อบังคับของมหาวิทยาลัยสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ ในส่วนของหลักสูตรการเรียนการสอนก็มีการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์เพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานและมีหลักเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้มีการสอบเพื่อวัดผลการเรียนรู้และวัดระดับความสามารถ และมีการมอบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตร นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำคือการจัดคอนเสิร์ต ซึ่งการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวเป็นเสมือนการสร้างช่องทางประชาสัมพันธ์อีกช่องทางหนึ่งและยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของนักเรียนที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมแสดงส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ในส่วนของการบริหารจัดการมีการขยายสาขาโดยใช้ระบบแฟรนไชส์ไปยังจังหวัดใกล้เคียงได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ และศรีสะเกษซึ่งในการขยายสาขาไปยังจังหวัดใกล้เคียงนั้นนอกจากเป็นการเพิ่มรายได้แล้วยังเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คณะศิลปกรรมศาสตร์สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์และเป็นการสร้างความสนใจให้แก่เยาวชนในจังหวัดใกล้เคียงในการเลือกเข้ามาศึกษาต่อในสาขาวิชาด้วย โดยการขยายสาขาก็มีการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้มาตรฐานของมหาวิทยาลัยมหาสารคามด้วยการใช้อาจารย์ผู้สอน ตำราเรียน และเกณฑ์การสอบวัดระดับเหมือนกันโรงเรียนต้นแบบทำให้เกิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis โรงเรียนดนตรีมหาวิทาลัยมหาสารคาม

โรงเรียนดนตรีมหาวิทาลัยมหาสารคาม	
Internal Environment สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	
<p>S – Strengths (จุดแข็ง)</p> <p>1. เป็นสถาบันที่ได้รับการรับรองจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงมีมาตรฐานที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ</p> <p>2. ได้รับการสนับสนุนด้านสถานที่และสาธารณูปโภคต่างๆจากมหาวิทยาลัย และมีบุคลากรของตนเองเป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้มาก</p> <p>3. มีบุคลากรที่สามารถรับผิดชอบงานสอนได้เป็นจำนวนมากจึงสามารถเปิดรับผู้เข้าเรียนได้ไม่จำกัดจำนวนสามารถสร้างรายได้ได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>4. มีการสอบวัดระดับและออกประกาศนียบัตรรับรองเมื่อจบหลักสูตร</p>	<p>W – Weaknesses (จุดอ่อน)</p> <p>1. ทางโรงเรียนใช้นิสิตเป็นอาจารย์ผู้สอนส่งผลให้ไม่มีความชำนาญด้านการถ่ายทอดวิชา</p> <p>2. ระยะเวลาในการเรียนต่อสัปดาห์มีน้อยส่งผลต่อการฝึกฝนและฝึกซ้อมในกรณีที่ไม่มีเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง</p>
External Environment สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน	
<p>O – Opportunities (โอกาส)</p> <p>1. จำนวนชั่วโมงเรียนต่อคนใช้เวลาเพียง1 ชั่วโมง จึงสามารถเปิดสอนต่อวันได้หลายช่วงเวลาส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมกับตนเองได้</p> <p>2. การขยายสาขาไปยังจังหวัดใกล้เคียงได้สามารถใช้ช่องทางในการขายฐานลูกค้าของโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น</p> <p>3. การเดินทางสะดวกมีรถประจำทางผ่านหน้าตึกเรียนตลอดเวลา</p>	<p>T – Threats (อุปสรรค)</p> <p>1. ดนตรีเป็นศาสตร์ที่ใช้เวลาในการฝึกฝนนาน ต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนมาก แต่ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์มีเพียงหนึ่งชั่วโมงทำให้ต้องอาศัยระยะเวลาหลายปีในการเรียนก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายและท้อถอยก่อนประสบความสำเร็จ</p> <p>2. ต้องมีอุปกรณ์ในการเรียน ได้แก่ เครื่องดนตรีซึ่งบางชิ้นมีราคาแพง และมีขนาดใหญ่ยากแก่การพกพา</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	<p>3. มีคู่แข่งทางธุรกิจ ได้แก่ โรงเรียนดนตรีในอำเภอเมือง</p> <p>4. เนื่องจากมีการเปิดโอกาสให้นิสิตมาเป็นอาจารย์ผู้สอน ทำให้เกิดการรั่วไหล โดยการออกไปรับงานสอนเองไม่ผ่านโรงเรียนดนตรี และเมื่อจบการศึกษาสามารถเปิดโรงเรียนเองได้ทำให้เกิดคู่แข่งอีกทางหนึ่ง</p>
--	--

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะหมอลำ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะหมอลำในจังหวัดมหาสารคาม เป็นการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการรับชมศิลปะการแสดงหมอลำซึ่งเป็นศิลปะการแสดงที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่งในจังหวัดมหาสารคาม ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้คัดเลือกคณะหมอลำที่จัดอยู่ในประเภทของละครพื้นบ้านคือมีการลำแบบเป็นเรื่องราวที่นำมาจากนิทานหรือตำนานพื้นบ้านอีสาน โดยคัดเลือกคณะที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมมากในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้ศึกษาจะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบความคิดในการบริหารจัดการโรงเรียนและการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามได้ต่อไป

การสัมภาษณ์หัวหน้าคณะหมอลำจะทำการสัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 2 ท่าน ได้แก่

- 4.2.1 คุณไพบุลย์ ผิวไทสง หัวหน้าคณะไพบุลย์เสียงทองและคณะ
- 4.2.2 คุณสำรอง ภูสิม หัวหน้าหมอลำคณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทย

4.2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณไพบุลย์ ผิวไทสง หัวหน้าคณะไพบุลย์เสียงทองและคณะ

คณะไพบุลย์เสียงทองและคณะเป็นหมอลำประเภท"ลำซิ่ง"ที่มีชื่อเสียง มีหัวหน้าคณะคือ คุณไพบุลย์ ผิวไทสง ซึ่งศึกษาการลำเมื่อเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยไปศึกษาการลำกลอนกับอาจารย์บุญชื่น บุญศรีและอาจารย์สุดตา บุญศรี แล้วจึงเข้าประกวดหมอลำชายประจำปีจนได้รับรางวัลชนะเลิศในงานเทศกาลปีใหม่ของอำเภอบรบือ จากนั้นเมื่อเริ่มมีชื่อเสียงและได้รับการสนับสนุนจากเจ้าภาพเรื่อยมาจึงตั้งสำนักงานหมอลำไพบุลย์เสียงทองขึ้นเพื่อรับงานลำด้วยตนเองและยังมีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะการแสดงหมอลำให้แก่

เยาวชนและประชาชนทั่วไปด้วย การลำซึ่งของคณะไพฑูริย์เสียงทองนั้นเป็นการลำซึ่งที่เน้นเนื้อหาสาระควบคู่ไปกับความสนุกสนาน โดยมีสโลแกนว่า”ศูนย์รวมความบันเทิงทุกประเภทตามที่เจ้าภาพต้องการ”

การแสดงของคณะไพฑูริย์เสียงทองจะเริ่มการแสดงด้วยการโซววง โดยมีการใช้แดนซ์เซอร์มาเต้นโซวเมื่อเสร็จการโซววง หมอลำฝ่ายชายก็จะขึ้นเวทีเพื่อแสดงโดยสลับกับหมอลำฝ่ายหญิงโดยจะแบ่งการลำเป็นหมอลำฝ่ายชาย4ยก และฝ่ายหญิง4ยก รวมทั้งสิ้น8ยก ยกละ 1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง ดังนี้

การลำยกที่ 1 เป็นการลำเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมที่มาในงานนับว่าเป็นการลำยกที่สำคัญที่สุดในการลำแต่ละครั้ง

การลำยกที่2 เป็นการบอกลักษณะของงานนั้น คือหากเป็นการวชก็จะลำกลอนบวช

การลำยกที่3 เป็นการบอกบ้านหรือเล่นิทาน

การลำยกที่4 เป็นการลำกลอนสุภาสิตต่างๆ เช่น สุภาสิตการเลือกคู่ครอง

การลำลา จะเป็นการลำเพื่ออำลา ตัวกลอนลำลาหรือเตี้ยลา

กลอนลำที่นำมาใช้ในแต่ละยกจะเป็นกลอนสมัยเก่าที่นำมาปรับเปลี่ยน หรือเป็นกลอนใหม่โดยจะดูตามความเหมาะสมของงานและยุคสมัย

การแสดงของคณะไพฑูริย์เสียงทองจะเน้นการผลิตงานที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ชมเป็นหลัก กล่าวคือเมื่อมีเจ้าภาพมาติดต่อว่าจ้างจะดูว่าเจ้าภาพต้องการชมอะไร และอยู่ในวัยใด จากนั้นจะคัดเลือกการแสดงที่มีความเหมาะสมกับความต้องการของเจ้าภาพ โดยอาศัยการพูดคุย ชักถาม หรือใช้การสังเกตเจ้าภาพที่มาติดต่อ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการผลิตงานแสดงให้ประทับใจผู้ชม

กลุ่มเป้าหมายของคณะ ได้แก่ ประชาชนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะวัยรุ่น เนื่องจากการลำซึ่งจะมีครบทุกความบันเทิงคือ มีการร้องเพลงทั้งสตริง ลูกทุ่ง การเต้นของหางเครื่อง และการลำกลอนที่นำนิทาน สุภาสิตมาประยุกต์ให้เกิดความร่วมสมัยโดยผสมกับดนตรีหลากหลายชนิด ให้จังหวะเร็ว ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเร้าใจยิ่งขึ้น ในทุกครั้งที่เปิดการแสดงจะมีผู้ชมไม่ต่ำกว่ากว่า400คน คณะไพฑูริย์เสียงทองมีรายการวิทยุเป็นของตนเองเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ และเพื่อใช้ติดต่อกับเจ้าภาพและแฟนเพลง โดยใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่จะนำความคิดเห็นต่างๆที่ได้รับในรายการ มาประยุกต์ใช้กับการลำให้เกิดความร่วมสมัยอยู่เสมอ โดยใช้ชื่อรายการว่า “จากใจไพฑูริย์เสียงทอง” โดยจัดที่คลื่น95.5 MKZ และสถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 2 จ.ร้อยเอ็ด (ค่ายโสภณาเชือก)

ในส่วนของสำนักงานหมอลำไพบูลย์เสียงทองนั้น เปิดสำนักงานขึ้นเพื่อรับงานลำซึ่งและคอนเสิร์ตลำซึ่งเองโดยไม่ต้องผ่านนายหน้าจากสำนักงานอื่น และเป็นสำนักงานที่ตั้งขึ้นเพื่อรับงานลำให้แก่ลูกศิษย์และผู้ที่ไม่ใช่ลูกศิษย์แต่เข้ามาอยู่ในสังกัดของคณะไพบูลย์เสียงทอง คณะไพบูลย์เสียงทองได้รับความนิยมจากชาวอีสานมาก ซึ่งจะเห็นได้จากอัตราการรับงานของสำนักงานไพบูลย์เสียงทองที่มีเจ้าภาพมาติดต่อว่าจ้างล่วงหน้าในช่วงบุญกฐิน ซึ่งจะมีวันว่างเพียง 3 วันในช่วงเทศกาลบุญกฐิน ที่ว่างเว้นจากงานติดต่อกว่าจ้าง ส่วนวันอื่นๆนั้นมียานเต็ม

นอกจากนั้นสำนักงานไพบูลย์เสียงทองยังเปิดขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ที่เปิดสอนการเขียนกลอนลำ และท่าทาง ลีลาการลำสำหรับผู้ที่ยากเป็นหมอลำโดยคิดอัตราค่าเรียน 40,000 บาทต่อคนจนจบหลักสูตรโดยไม่จำกัดเวลา ผู้ที่มาสมัครเรียนมีช่วงอายุประมาณ 15-23 ปี ซึ่งจะใช้เวลาในการฝึกฝนประมาณ 1 ปีก็จะสามารถลำได้ ซึ่งในส่วนของ การเปิดสอนการแสดงนั้นผู้เรียนจะได้มีโอกาสเข้ามาเป็นหมอลำในสังกัดของคณะไพบูลย์เสียงทองและมีโอกาสในการเดินทางไปชมหรือร่วมงานแสดงกับทางคณะอย่างใกล้ชิด นับเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้และศึกษาชีวิตของหมอลำอย่างใกล้ชิด

วัยรุ่นที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ศิลปะการแสดงหมอลำจากคุณไพบูลย์นั้น คุณไพบูลย์จะรับเพียงปีละไม่เกิน 15 คน เนื่องจากตัวคุณไพบูลย์เองต้องออกงานลำเกือบทั้งปี จึงมีความจำเป็นที่ต้องจำกัดจำนวนผู้เรียนเพื่อที่จะได้สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจำนวนผู้เรียนในแต่ละครั้งที่เปิดรับสมัครจะมีจำนวนมากกว่า 15 คนทุกครั้งโดยเคยมีจำนวนถึง 50 คน ผู้สมัครจะเป็นเด็กและเยาวชนที่มีความสนใจในศิลปะการแสดงหมอลำและเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยอื่นๆที่คุณไพบูลย์เคยไปเป็นวิทยากรและอาจารย์พิเศษ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณไพบูลย์ ผิวไทสงหัวหน้าคณะหมอลำไพบูลย์เสียงทองและคณะ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการแสดงหมอลำเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์และเป็นวัฒนธรรมการแสดงหลักของชาวอีสานที่มีความโดดเด่นมีการปรับตัวเข้ากับยุคสมัยเสมอ โดยสามารถสะท้อนให้เห็นชัดเจนในการแสดงประเภท “หมอลำซึ่ง” ที่มีการนำเพลงทั้งสตริง ลูกทุ่งและนำเอาดนตรีสากลที่มีจังหวะคึกคักขึ้นมาผสมผสานกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานซึ่งก็คือ “แคน” นั้นเอง และเนื่องจากการรู้จักปรับตัวให้เกิดความเหมาะสมกับยุคสมัยของการแสดงหมอลำทำให้การแสดงหมอลำนั้นไม่มีวันตายและสูญหายไปจากสังคมอีสาน

การแสดงหมอลำซึ่งของคณะไพบูลย์เสียงทองนั้นมีเอกลักษณ์และมีความโดดเด่นจากคณะอื่นๆตรงที่ ทางคณะจะทำความรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าภาพเมื่อมาติดต่อกันที่สำนักงานโดยจะใช้การพูดคุยอย่างเป็นกันเองเพื่อเป็นการศึกษาข้อมูลของเจ้าภาพ จากนั้นจะทำการประชุมร่วมกันในคณะเพื่อกำหนดรูปแบบการแสดงที่เหมาะสมกับงานและตรงกับความต้องการของเจ้าภาพ

ที่มาจากข้าง การทำเช่นนี้จะช่วยให้ทางคณะสามารถผลิตผลงานได้อย่างมีคุณภาพตามสโลแกนที่ว่า "ศูนย์รวมความบันเทิงทุกประเภทตามใจภาพต้องการ" และช่วยให้เจ้าภาพเกิดความรู้สึกว่าคุ้มค่ากับราคาที่ว่าจ้าง การผลิตผลงานของคณะจะไม่เน้นที่ความสนุกสนานเพียงอย่างเดียวแต่จะเน้นผลงานคุณภาพที่มีเนื้อหาสาระควบคู่ไปกับความบันเทิงด้วย โดยจะไม่เน้นแต่ความตลกไปกษาที่ใช้คำพูดหยาบคายสองแง่สองง่ามเพียงอย่างเดียว ซึ่งการผลิตผลงานที่เน้นความมีสาระควบคู่ไปกับความบันเทิงของคณะจะมีส่วนช่วยยกระดับการแสดงหมอลำได้เป็นอย่างดี และเป็นแบบอย่างอีกด้วย ส่งผลให้การแสดงของคณะ ผู้ชมทุกวัยตั้งแต่เด็กไปจนถึงวัยชราสามารถรับชมได้อย่างสนุกสนาน นอกจากนั้นเมื่อจบการแสดงทางคณะไพบูลย์เสียงทองจะทำการติดต่อกับเจ้าภาพอย่างสม่ำเสมอด้วยการส่งบัตรอวยพรให้เจ้าภาพในเทศกาลต่างๆ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ และเมื่อมีผลงานหรืออัลบั้มใหม่ของทางคณะออกมาก็จะส่งซีดีเพลงตัวอย่างให้ได้ฟังเสมอ ซึ่งทำให้เจ้าภาพที่เคยมาจ้างจะมาจ้างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและก็จะบอกต่อให้แก่เจ้าภาพเจ้าอื่นๆ ด้วย

ในส่วนของการส่งเสริมศิลปะการแสดงหมอลำนั้นทางสำนักงานไพบูลย์เสียงทอง ได้เปิดสอนการแสดงหมอลำนั้น พบว่าการแสดงหมอลำถึงแม้จะเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน แต่ก็ได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับของเด็กและเยาวชน โดยดูได้จากอัตราของผู้สมัครในแต่ละครั้งที่ทางสำนักงานเปิดรับสมัคร ซึ่งทางสำนักงานจะเปิดรับแค่เพียง 15 คนต่อปีแต่มีผู้สมัครมากถึง 50 คน ซึ่งนับเป็นจำนวนที่มากเกินกว่าอัตราที่จะรับได้ถึง 35 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5

จำนวนที่เปิดรับ	จำนวนผู้สมัคร
15 คน	50 คน
เกินจำนวนที่สามารถรับได้	35 คน

จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเยาวชนและผู้ปกครองในจังหวัดมหาสารคามมองว่าการแสดงหมอลำเป็นการแสดงที่มีคุณค่าแก่การสนับสนุนให้ศึกษาเรียนรู้เพื่อใช้ประกอบอาชีพหมอลำ เนื่องจากอัตราค่าเรียนที่มีจำนวน 40,000 บาทต่อคน นับเป็นอัตราค่าเรียนที่สูงแต่หากได้ฝึกฝนจนชำนาญและสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ก็นับว่ามีความคุ้มค่าเป็นอย่างยิ่ง อีกสิ่งหนึ่งที่สามารถวิเคราะห์ได้ก็คือ ถึงแม้ว่าทางสำนักงานหมอลำไพบูลย์เสียงทองเปิดสอนการแสดงหมอลำ ซึ่งไม่ได้เปิดสอนอย่างเป็นทางการตามระบบโรงเรียนเหมือนโรงเรียนการแสดงอื่นๆ แต่ก็

ได้รับความสนใจจากเด็กและเยาวชนที่เชื่อถือและชื่นชอบผลงานของคุณไพบูลย์เป็นอย่างมากซึ่งพบว่าการเรียนรู้การสอนในลักษณะดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ในระบบครูภูมิปัญญาที่เรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้นๆจนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป ซึ่งไม่ได้ยึดติดกับวุฒิการศึกษาหรือปริญญาบัตรของผู้สอนซึ่งหลักการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางเลือกได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการเรียนรู้ในโรงเรียนทางเลือกมีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ระบบครูภูมิปัญญาทั้งการเชิญครูภูมิปัญญาไปร่วมสอนในชั้นเรียน หรือการที่เด็กออกไปศึกษาความรู้จากครูภูมิปัญญาที่บ้านครูเองเป็นต้น การเรียนการสอนวิชาหมอลำของสำนักงานหมอลำไพบูลย์เสียงทองนั้นถึงแม้ว่าไม่ได้เปิดสอนตามระบบโรงเรียน แต่ทางคุณไพบูลย์เองก็มีการกำหนดจำนวนผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและสามารถผลิตหมอลำใหม่ๆที่มีคุณภาพและมีความสามารถเป็นที่ยอมรับออกสู่ตลาดได้อีกด้วย

4.2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณสำรอง ภูสิม หัวหน้าหมอลำ คณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทย

หมอลำคณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทยเป็นคณะหมอลำขนาดใหญ่ ซึ่งรับงานลำทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การแสดงของคณะจะมีการแสดงทั้ง หมอลำแคนเดี่ยว (หมอลำกลอน) หมอลำหมู่ คอนเสิร์ตลำซิ่ง และหมอลำเรื่องต่อกลอนซึ่งปัจจุบันการลำเรื่องต่อกลอนจะแยกออกไปเป็นคณะน้องใหม่พิภพทอง โดยให้ภูญา ภูสิมภรรยาเป็นผู้ดูแล

คณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทยเป็นคณะหมอลำที่มีชื่อเสียงมาก การแสดงของคณะได้รับการนิยมนำมาจนทางคณะต้องนำเก้าอี้ไปขายหน้างานเพื่อให้ผู้ชมที่มาชมแล้วที่นั่งเต็มสามารถนั่งชมการแสดงได้ การแสดงแบบสังกะสีล้อมหรือการแสดงแบบเก็บบัตรเข้าชมก็สามารถขายบัตรได้หมดหรือบางครั้งจำนวนบัตรไม่เพียงพอ สาเหตุที่ได้รับความนิยมเนื่องจากคุณสำรองเป็นหมอลำชั้นครูที่มีชื่อเสียงในการลำแคนเดี่ยว และการเขียนกลอนลำชายให้แก่ค่ายเพลงและศิลปินต่างๆ ลูกศิษย์ของสำรองซึ่งเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียงมีเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น จินตรา พูนลาภ บานเย็น รากแก่น, สลา คุณวุฒิ เป็นต้น การแสดงของคณะเมื่อเป็นการแสดงประเภทคอนเสิร์ตก็จะมีศิลปินที่มีชื่อเสียงมาร่วมแสดงด้วย เช่น ยอดรัก สลักใจ, ุ้ย ญาติเยอะ, จินตรา พูนลาภ เป็นต้น

กลยุทธ์สำคัญที่คณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทยนำมาใช้ในการผลิตงานแสดง คือ หมั่นไปดูการแสดงของคณะอื่นเพื่อให้ทราบกระแสนิยมของผู้ชมและนำมาเป็นข้อมูลในการคิดรูปแบบการแสดง และเอกลักษณ์ของการแสดงของคณะเพชรส่องฟ้าคือ เน้นการนำวัฒนธรรมอีสานดั้งเดิมมาผสมผสานกับการแสดงให้เกิดความร่วมสมัย โดยถ่ายทอดผ่านเครื่องแต่งกายและการ

แสดง อีกสิ่งที่ทำให้คณะเพชรส่องฟ้ามีชื่อเสียงและครองใจผู้ชมมาโดยตลอดคือ การส่งหมอลำเข้าประกวดตามเวทีต่างๆอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและใช้รางวัลที่ได้รับเป็นหลักประกันคุณภาพผลงานการแสดงของคณะ

นอกจากนั้นคุณสำรองสำรอง ยังได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์เป็นอาจารย์สอนสาขาศิลปการแสดงพื้นบ้านประเภทหมอลำด้วย ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะเลิกเป็นอาจารย์ประจำ แต่ยังเป็นวิทยากรให้บางครั้ง จึงมีผู้มาติดต่อขอเรียนการเขียนกลอนลำและการลำกลอนด้วยเสมอจึงเปิดสอนการลำกลอน และลำแคนเต้าเดียวให้แก่ประชาชนที่สนใจโดยคิดค่าเรียนคนละ 10,000 บาท มีผู้สนใจเรียนทั้งหมดประมาณ 400 คน ทั้งเด็ก เยาวชน และบุคคลทั่วไป โดยเด็กและเยาวชนที่เข้ามาเรียนนั้นจะได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างเต็มที่ เนื่องจากอาชีพหมอลำเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับอย่างยิ่งในสังคมอีสานเป็นอาชีพที่มีศิลปะและรายได้ดี

คณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทยยังได้มีการจัดรายการวิทยุของตนเองที่คลื่น สวท. ด้วยเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ การนำเสนอผลงาน และใช้ในการติดต่อสื่อสารกับแฟนเพลง และเจ้าภาพเพื่อจะได้ทราบความเป็นไปของผู้ชมว่านิยมการแสดงแบบไหน เพื่อนำไปปรับใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานด้วย

ในปัจจุบันปัญหาวิทยุรุ่นตีกันกลายเป็นปัญหาสำคัญที่หมอลำทุกคนต้องพบเจอจนทางราชการไม่ส่งเสริมให้เจ้าภาพว่าจ้างหมอลำประเภทที่มีการเตี้ย เช่น การลำซิ่ง ลำหมู่ มาแสดงในงานต่างๆ จึงส่งผลให้ปัจจุบันเจ้าภาพและผู้ชมจึงหวนกลับไปว่าจ้างหมอลำแคนเต้าเดียวมาแสดงงานมากกว่าที่จะจ้างหมอลำประเภทอื่นๆไปแสดง ส่งผลให้หมอลำคณะอื่นๆต้องรับงานต่างจังหวัดมากกว่าแสดงในท้องถิ่นของตน เช่น ไปแสดงที่สระบุรี ลพบุรี ฯลฯ ซึ่งทางคณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทยสามารถพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสได้เนื่องจากคุณสำรองเป็นหมอลำที่มีคุณภาพและเป็นหมอลำแคนเต้าเดียวที่มีชื่อเสียงมาแต่เดิมจึงสามารถรับงานลำได้ตามปกติ ทำให้คณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทยมีงานลำอย่างต่อเนื่องเพราะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้เสมอ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณสำรอง ภูสิม หัวหน้าหมอลำ คณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทย จากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ได้ว่าถึงแม้ในปัจจุบันการแสดงหมอลำจะประสบปัญหาจากกลุ่มวัยรุ่นที่ตีกันชาวอีสานก็ไม่ได้เปลี่ยนใจจากการชมหมอลำไปชมการแสดงอื่น แต่เลือกวิธีหวนกลับไปชมหมอลำแคนเต้าเดียวแทนซึ่งเสมือนการหวนกลับไปสู่รากเหง้าของหมอลำอีกครั้งหนึ่ง การหวนกลับไปสู่อดีตถือเป็นข้อดีอย่างหนึ่งของวงการหมอลำที่จะสะท้อนให้เห็นว่า การจะเป็นหมอลำต้องอาศัยความตั้งใจและการฝึกฝนอย่างจริงจังเพราะหากเมื่อประสบปัญหา หมอลำที่จะสามารถประกอบอาชีพหมอลำต่อไปได้นั้นต้องเป็นหมอลำที่มีคุณภาพจริงๆ

สามารถทำได้ ด้วยลีลาการล่าที่เป็นเอกลักษณ์และดึงดูดผู้ชมโดยไม่ต้องเอาองค์ประกอบอื่นๆ เช่น หางเครื่อง,ดนตรีอื่นๆที่นอกเหนือจากแคนมาช่วยดึงดูดผู้ชม การเปิดสอนศิลปะการแสดงของคุณสำรอง เป็นการเปิดสอนการแสดงที่บ้านและมีวิธีการสอนที่ไม่เป็นทางการโดยจะเก็บค่าครูคนละ10,000 บาท และจะสอนโดยไม่มีรางวัลหลักสูตรที่ชัดเจนผู้มาเรียนจะต้องหมั่นฝึกฝนด้วยตนเองและต้องมีความมานะพยายาม แต่ในการเรียนก็จะมีโอกาสได้สัมผัสกับชีวิตของหมอลำอย่างใกล้ชิด และมีโอกาสที่จะได้ศึกษากับหมอลำกลอนที่มีฝีมือระดับ"พ่อครู" อย่างคุณสำรองจึงถือว่าคุ้มค่ากับค่าเรียนที่เสียไปหากชนชั้นฝึกฝนก็มีโอกาสในการเป็นหมอลำในคณะได้

การเรียนการสอนของคณะดาวรุ่งเพชรเมืองไทยจะไม่มีกำหนดจำนวนผู้เรียน เพราะปัจจุบันคุณสำรองมีอายุมากแล้วจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเขียนกลอนลำและรับงานเฉพาะการลำแคนเต้าเดียวในจังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดใกล้เคียงเช่น ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ เท่านั้น ส่วนการลำประเภทอื่นๆจะรับเฉพาะงานใหญ่ๆเท่านั้น จึงทำให้มีเวลาในการสอนการลำให้แก่ผู้มาสมัครเรียนซึ่งจะทยอยๆกันมาสมัคร ทางคุณสำรองก็จะเป็นผู้จัดสรรเวลาเรียนให้แก่ผู้เรียนแต่ละคนโดยจะดูตามทักษะที่มีหากใครมีทักษะทางการลำที่ใกล้เคียงกันก็จะนัดมาเรียนพร้อมกันเป็นต้น การที่มีผู้สนใจเรียนเป็นจำนวนมากถึง400คนตั้งแต่เปิดสอนมานั้นสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าหมอลำเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมจากชาวอีสานเป็นอย่างมาก และเป็นอาชีพที่เยาวชนใฝ่ฝันจะเป็นในอนาคตไม่ต่างกับนักร้องนักแสดงเลยทีเดียว ถึงแม้การเรียนหมอลำจะโดยเห็นได้จากค่าใช้จ่ายในอัตราที่ค่อนข้างสูงกว่าการเรียนศิลปะการแสดงประเภทอื่น แต่ก็มีผู้สมัครเรียนเป็นจำนวนมากและได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ฝึกฝนเล่าเรียนด้วย

อีกสิ่งที่ทำให้การแสดงหมอลำเป็นที่นิยมในจังหวัดมหาสารคาม เนื่องมาจากจังหวัดมหาสารคามได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางของการแสดงหมอลำโดยเห็นได้จากครั้งอดีตจะมีสำนักงานหมอลำตั้งอยู่มากมายในจังหวัด คือหากมาถึงมหาสารคามแล้วเมื่อก้าวลงรถทัวร์ก็จะเจอสำนักงานหมอลำอยู่ตรงหน้าทันที จึงส่งผลให้หมอลำเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับความนิยมมากรวมทั้งการแสดงหมอลำจะใช้ภาษาถิ่นและใช้เรื่องราวในท้องถิ่นที่มาจาก นิทาน สุภาษิตพื้นบ้านในการแสดง ซึ่งทำให้เข้าใจได้ง่ายเพราะผู้ชมจะมีประสบการณ์ร่วมกันมาก่อนแล้ว รวมทั้งเป็นการเชิดชูความเป็นท้องถิ่น ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรม และตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นท้องถิ่นของตน

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและบทสัมภาษณ์ขององค์กรที่ใช้ศิลปะการละครเข้าไปพัฒนาชุมชนโดยไม่หวังผลกำไร

ข้อมูลในส่วนนี้จะจะเป็นข้อมูลขององค์กรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโครงการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามในส่วนของกรนำศิลปะการละครไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนโดยไม่หวังผลกำไร ซึ่งในส่วนนี้จะมีการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น2ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณพฤษี พหลกุลบุตร ผู้อำนวยการฝ่ายละครการศึกษามูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)
2. ข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและบทสัมภาษณ์ของกลุ่มเด็กรักป่า

การศึกษาข้อมูลดังกล่าวผู้ศึกษาจะนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบความคิดในการดำเนินการบริหารจัดการและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของโครงการต่อไป

4.3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณพฤษี พหลกุลบุตร ผู้อำนวยการฝ่ายละครการศึกษามูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)

การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พฤษี พหลกุลบุตร ผู้อำนวยการฝ่ายละครการศึกษา มูลนิธิสื่อชาวบ้าน(มะขามป้อม) พบว่ามูลนิธิสื่อชาวบ้าน(มะขามป้อม) เริ่มมาจากโครงการสื่อชาวบ้าน หรือกลุ่มละครมะขามป้อมซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ทำงานโดยใช้ละครเป็นเครื่องมือหลักในการนำเสนอประเด็นปัญหาต่างๆในสังคม เช่น เอดส์ การเรียกร้องสิทธิ เป็นต้น และใช้กระบวนการละครเป็นเครื่องมือฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกับผู้คนในสังคม และมุ่งเน้นการส่งเสริมพลังประชาชนเป็นหลัก โดยผลิตละครกลุ่มย่อยเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายของชุมชนในแต่ละส่วนเข้าด้วยกันโดยใช้ละครเป็นสื่อ และสนับสนุนให้ชุมชนสร้างสื่อของตนเองเพื่อเป็นกระบอกเสียงสู่รัฐและสู่สังคมส่วนใหญ่

งานแสดงของมะขามป้อมมีทั้งละครเพื่อพัฒนาชุมชน และงานละครร่วมสมัย ผลงานของมะขามป้อมมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ หรือปัจจัยที่นำมาใช้เป็นตัวเลือกในการนำเสนอละคร แต่ผลงานของมะขามป้อมจะมีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น มีความเป็นพื้นบ้าน เน้นความมีส่วนร่วมของผู้ชม ใช้เทคนิคการนำเสนอที่มีความร่วมสมัย เป็นต้น

ละครของมะขามป้อมมีหลายรูปแบบ เช่น ละครลูกผสม (Hybrid) ละครอิงกลุ่มคนดู (Audience-driven) ละครอิงแนวพื้นบ้าน (Folk-oriented) ละครผสมวัฒนธรรม (Intercultural) ละครกระแสนิยม (Popular) ละครเด่น (Physical) การใช้รูปแบบมากมายเพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้ชมแต่ละกลุ่ม

ละครชุมชน (Community Program) ของมะขามป้อมจะเข้าไปทำงานร่วมกับชุมชนหลายรูปแบบทั้ง หมู่บ้าน ค่ายอพยพ สถานพินิจเด็กและเยาวชน ชุมชนแออัด เป็นต้น ละครชุมชนของมะขามป้อมจะนำประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละชุมชนมาใช้ในการสร้างละคร เพื่อเป็นสื่อในการสร้างความเสมอภาคในสังคมให้ประชาชนมีสื่อที่เป็นเสียงสะท้อนความคิดของตนเอง และเน้นไปที่การพัฒนาบุคคลและกลุ่มในระยะยาว เพื่อให้ขยายผลต่อกันในทุกระดับชุมชน อำเภอ ระดับชาติ และนานาชาติ

กิจกรรมชุมชนของมะขามป้อม มีเป้าหมายหลักคือการฝังตัวในชุมชน เพื่อความต่อเนื่องของกิจกรรม การติดตามผล และการประสานชุมชนอย่างใกล้ชิด โดยเริ่มที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่เป็นชุมชนแรก

กระบวนการอบรมของมะขามป้อมจะรวบรวมเอาเทคนิคที่ได้พัฒนามาตั้งแต่แรกเริ่ม และเอาเทคนิคที่ได้รับมาจากกลุ่มต่างๆ เช่น The Philippines Educational Theatre Association (PETA), Gong house มาผสมผสานกับหลักสูตรการละครไทย และการละเล่นพื้นบ้าน โดยยึดการเล่นและความสนุกเป็นหลักในการพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมหลักของการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน

ละครการศึกษา (Education Program) ของมะขามป้อมกับละครชุมชนนั้นมีความคล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันที่พื้นที่การปฏิบัติงาน กล่าวคือละครศึกษามุ่งไปที่เป้าหมายที่อยู่ในระบบการศึกษา โดยมีกิจกรรม คือ การรณรงค์ละครตามสถาบันการศึกษา รวมถึงมีการจัดการอบรมให้แก่ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน โดยเน้นให้การอบรมแก่ ครูประจำในการสร้างละครอย่างง่ายในหลักสูตรของโรงเรียน นักเรียนจะได้รับการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งจะขยายไปสู่ผู้ปกครองเท่าที่จะทำได้ และส่งผลต่อเนื่องไปถึงชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

กิจกรรมละครทางการศึกษาของมะขามป้อม เช่น โครงการวัยมันส์เท่าทันสื่อ ซึ่งจัดร่วมกับ สสส.ซึ่งทำงานร่วมกับโรงเรียน5แห่ง รวมถึงการจัดค่ายละครเยาวชนสำหรับเด็ก เป็นต้น

กิจกรรมนานาชาติ (International program) กลุ่มมะขามป้อมได้มีการประสานความสัมพันธ์กับองค์กรเพื่อประชาชน กลุ่มสิทธิมนุษยชน สถาบันการศึกษาทางเลือก และกลุ่มทางวัฒนธรรมหลายแห่งโดยตลอด เป็นการสร้างเครือข่ายซึ่งมีทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มมะขามป้อมมีการนำเสนองานทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะกับเครือข่ายกลุ่มละคร โดยจัดละครเวที เทศกาล การให้ความร่วมมือ และอบรม ในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย เป็นต้น

ในส่วนของการบริหารจัดการจะเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้มีสิทธิที่จะช่วยกันคิด และนำเสนอความคิดเห็นร่วมกันได้ กระบวนการทำงานของมะขามป้อมแต่ละฝ่ายจะคิดโครงการขึ้นมา เสนอกรรมการมูลนิธิ และนำเสนอต่อไปยังแหล่งทุนทั้งภาครัฐและเอกชน หรือผู้สนับสนุนเงินทุนจะนำโครงการมาให้มะขามป้อมพัฒนาโครงการให้ มะขามป้อมไม่ได้ถือว่ามีองค์กรใดเป็นคู่แข่งของตนแต่จะคิดว่าคู่แข่ง คือ สื่อมวลชน (Mass Media) กลุ่มมะขามป้อมจะอาศัยความจริงใจในการทำงานเป็นหลักและไม่โอนอ่อนตามแหล่งทุนโดยไม่มีเหตุผล

การประเมินผลงานจะประเมินที่งานในแต่ละโครงการ และผู้ร่วมโครงการโดยใช้การสังเกตการณ์ หรือมีการจ้างนักวิจัยมาประเมินในบางกรณี ปัจจุบันมะขามป้อมถือว่าประสบความสำเร็จในการสร้างคนและการที่กลุ่มมะขามป้อมสามารถดำเนินกิจการมาเป็นระยะเวลาถึง 27 ปีก็เป็นเครื่องบ่งชี้ในความสำเร็จขององค์กรได้เป็นอย่างดี ส่วนปัญหาที่พบในการดำเนินงานของมะขามป้อม จะเป็นปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอ แรงจูงใจในการทำงาน และปัญหาภาวะทางการเงิน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณพฤษิต พหลกุลบุตรผู้อำนวยการฝ่ายละครการศึกษามูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) จากข้อมูลดังกล่าวสามารถทำการวิเคราะห์ได้ว่ามูลนิธิสื่อชาวบ้าน(มะขามป้อม) เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการใช้กระบวนการละครชุมชน โดยดัดแปลงวัตถุดิบรอบๆตัวในชุมชนให้เกิดเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพ ส่งผลให้สามารถเข้าถึงคนในชุมชนได้ง่ายและสามารถใช้เครื่องมือดังกล่าวเจาะลึกได้ถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อร่วมหาวิธีการแก้ไขปัญหาจากการทำงานร่วมกัน

การทำงานของกลุ่มมะขามป้อมจัดเป็นองค์กรที่นำรูปแบบของการศึกษาทางเลือกมาใช้ในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน และชุมชน โดยจัดอยู่ในกลุ่มศิลปะการแสดงที่ใช้กระบวนการทางศิลปะละครเป็นสื่อ และเน้นความเป็นพื้นบ้านและยึดเอาชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักในการสร้างสรรค์ผลงานละคร ซึ่งกระบวนการดังกล่าวส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่น เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และตระหนักถึงสภาพปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในท้องถิ่นขณะนั้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสามารถลดช่องว่างที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ลงได้ และก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมนั้นๆ

การทำงานละครชุมชนด้วยกระบวนการดังกล่าว จะต้องใช้ระยะเวลาในการทำงานมากเพื่อให้สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยกลุ่มมะขามป้อมจะฝังตัวระยะยาวในชุมชน

เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจกับชุมชนท้องถิ่นที่จะเข้าไปทำงานด้วย รวมทั้งเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ทางกลุ่มมะขามป้อมจะสร้างกลุ่มเยาวชนที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อระยะยาวให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยทางมะขามป้อมจะรับผิดชอบเป็นที่ปรึกษาให้แก่กลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มมะเขือแจ้ กลุ่มดาวลูกไก่ เป็นต้น ซึ่งการทำงานดังกล่าวจะเป็นการสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นในแต่ละชุมชน และเป็นตัวอย่างที่ดีอย่างยิ่งในการทำงานละครเพื่อการพัฒนาชุมชน

ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis ของมูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)

มูลนิธิสื่อชาวบ้าน(มะขามป้อม)	
Internal Environment สภาพแวดล้อมภายในมูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)	
<p>S – Strengths (จุดแข็ง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการสั่งสมชื่อเสียงมาจนได้รับการยอมรับจากวงการศิลปะการแสดง - มีผู้นำและบุคลากรหลักที่มีความสามารถ - มีเอกลักษณ์ และผลงานที่มีความโดดเด่นชัดเจน ในเรื่องการใช้สื่อพื้นบ้าน และการทำงานชุมชน - ได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่างประเทศ - มีภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน แบบไม่หวังผลกำไร 	<p>W – Weaknesses (จุดอ่อน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดบุคลากรรุ่นใหม่ เนื่องจากหาคนที่ต้องการทำงานเพื่อสังคมได้ยาก - อาสาสมัครขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน - พบกับปัญหาทางการเงินบ่อยครั้งแม้แต่การทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ - ขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบ
External Environment สภาพแวดล้อมภายนอกมูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)	
<p>O – Opportunities (โอกาส)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มละครต่างๆมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน เป็นการเพิ่มโอกาสให้แก่กันในการพัฒนา - เนื่องด้วยธุรกิจเอกชนมีการให้ความสนใจด้านการคืนกำไรสู่สังคมมากขึ้น ทำให้มีโอกาสมเพิ่มขึ้นในการหาทุนสนับสนุน 	<p>T – Threats (อุปสรรค)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุกวันนี้มีสื่อทดแทนความบันเทิงอย่างโทรทัศน์ ทำให้ผู้ชมสนใจสื่อละครเวทีน้อยลง - ไม่สามารถทำให้องค์กรเป็นหน่วยธุรกิจได้อย่างสมบูรณ์แบบทำให้ปัญหาเรื่องค่าครองชีพมีผลต่อปากท้องของกลุ่ม

4.3.2 ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและบทสัมภาษณ์ของกลุ่มเด็กรักป่า

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความและบทสัมภาษณ์ของกลุ่มเด็กรักป่าพบว่า กลุ่มเด็กรักป่าดำเนินงานโดยคุณเข้มทอง และคุณอารียา โมราชฎูร์ เริ่มกำเนิดขึ้นจากค่ายเล็กๆ ที่สอนกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กๆ ผ่านทางธรรมชาติและทางศิลปะทุกแขนง โดยที่ค่ายจะรับเด็กๆ มาอยู่กิน นอนในโรงเรียน ให้เด็กใช้ ศิลปะเป็นแรงผลักดันให้พวกเขา รักและเข้าใจธรรมชาติ กลุ่ม

เด็กรักป่าพัฒนามาเป็นโรงเรียนเด็กรักป่า โรงเรียนทางเลือกที่เป็นโรงเรียนธรรมชาติศึกษา มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องในการปลูกจิตสำนึกและถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้กับเด็กๆ ที่จบ ป.6 แต่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ได้เข้ามาศึกษาวิชาการเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิต และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งศิลปะ การเข้าค่าย การแสดงละคร บทกวี ฯลฯ

กลุ่มเด็กรักป่ามีระบบการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัว และเน้นความเท่าเทียมกันเด็กๆ จะเรียนรู้จากธรรมชาติควบคู่กับระบบการศึกษานอกโรงเรียน (กศน) โรงเรียนเด็กรักป่าจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์และกระตุ้นจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อธรรมชาติด้วยกิจกรรมศิลปะ เช่น ละคร ภาพวาด บทกวี ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้ไปใช้กับชุมชน และ เป็นที่ศึกษาดูงาน กระบวนการเรียนรู้ธรรมชาติของสถาบันการศึกษา เยาวชน และชุมชน ผ่านคำขวัญของโรงเรียนว่า "ศิลปะ ดนตรี มีธรรมชาติเป็นครู"

แนวคิดและกระบวนการในการทำงานชุมชนของโรงเรียนเด็กรักป่า มีแนวคิดในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลาย โดยให้การศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และชาวบ้านผ่านธรรมชาติและศิลปะทุกแขนง ซึ่งจะนำกระบวนการทางศิลปะเหล่านี้มาบูรณาการร่วมกับธรรมชาติ ภูมิปัญญาชาวบ้านต่างๆ ก่อให้เกิดเป็นพัฒนาการและองค์ความรู้เพื่อปลูกฝังให้เกิดการรักษา เข้าใจในธรรมชาติ และเข้าใจในศิลปะซึ่ง หลักสูตรและวิธีเรียนค่อนข้างอิสระเนื่องจากเป็นโรงเรียนนอกระบบ เช่น วันจันทร์เรียนศิลปะ อังคารเรียน กศน. ในเมือง พุธสัปดาห์ด้วยเรื่องละคร ช่วยกันเขียนบท ออกแบบหุ่น นอกจากนี้ยังมีการเรียนดนตรี และบทกวีด้วย โดยเด็กๆจะมีสมุดบันทึกดินสอหรือปากกาติดตัวตลอด เมื่อเห็นอะไรน่าสนใจก็จดบันทึก เพื่อฝึกการถ่ายทอดสิ่งที่เห็น รวมทั้งจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ออกมาเป็นรูปธรรม ในอนาคตโรงเรียนเด็กรักป่ามีจุดมุ่งหมายที่จะมีความพร้อมในด้านวิชาการ เทคโนโลยี และก้าวขึ้นเป็นโรงเรียนในระบบ เป็นโรงเรียนที่ผสมผสานศิลปะเข้ากับธรรมชาติอย่างลงตัว เป็นประตูแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ โดยยังคง "ความใกล้ชิดธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น" ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบของโรงเรียนไว้เหมือนเดิม

การจัดกิจกรรมของโรงเรียนมักจัดในรูปแบบค่าย การเดินป่าเพื่อให้นักเรียน และผู้ร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสในการลงไปสัมผัสและสัมผัสกับธรรมชาติด้วยตนเองจริงๆ เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำมากกว่าการเรียนรู้จากทฤษฎีเพียงอย่างเดียว การร่วมกิจกรรมสามารถเลือกทำได้ตามความถนัด และความสนใจของตน

โรงเรียนเด็กรักป่าให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้ปกครองด้วย ซึ่งสามารถทำให้ชุมชนและผู้ปกครองทราบการทำงาน และกระบวนการเรียน การสอน แนวคิดของ

เด็กรักป่า ส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แปลกแยก และก่อให้เกิดความร่วมมือ และความไว้วางใจที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้ามาเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน

รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจะจัดให้มีลักษณะใกล้ชิดธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำมาบูรณาการให้เกิดเป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นยังส่งผลให้เยาวชนและชุมชนเกิดจิตสำนึกที่ดี และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน กิจกรรมการเรียนการสอนจะมีการสอดแทรกศิลปะแขนงต่างๆ ทั้ง ทัศนศิลป์ ทัศนกรรม ดนตรี ละครเวที โดยนำครุภูมิปัญญาซึ่ง ได้แก่ พ่อครู แม่ครูผู้มีความรู้ในชุมชนท้องถิ่น และยังได้รับความร่วมมือจากองค์กรเพื่อสังคมต่างๆ เช่น มูลนิธิสื่อชาวบ้านมะขามป้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ฯลฯ ในการส่งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัครเข้ามาให้ความรู้กับเยาวชนในโรงเรียน นอกจากนั้นจะใช้เกมส์ทางธรรมชาติศึกษา และการจัดบันทึกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนอีกด้วย

ตัวอย่างกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดค่ายร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ เช่น ค่าย “แฮมเบอร์เกอร์เจอข้าวเหนียว” เป็นการนำเด็กจากกรุงเทพฯ มาร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเด็กรักป่า, การทอดผ้าป่าย้อมสีธรรมชาติจากเปลือก โดยทำให้เด็กเข้าไปศึกษาธรรมชาติในป่า และแนะนำว่าเปลือกไม้จากต้นไม้ชนิดใดสามารถทำเป็นสีย้อมผ้าได้ ในขั้นตอนการย้อมเปิดโอกาสให้เยาวชนลงมือทำโดย คิดค้นมัดลายผ้ากันเอง

โครงการธนาคารเงินฝากของโรงเรียน เพื่อสอนให้รู้จักการออม โดยนำรายได้ที่เด็กได้มาจากการทำกิจกรรมใน โรงเรียนมาฝากไว้ในโครงการ เช่นรายได้จากกิจกรรมย้อมผ้าซึ่งเด็กๆ จะได้ค่าแรงฝืนละ 3 บาท, -การทำกิจกรรมละครเวทีร่วมสมัยเรื่อง “ตุ้มกา” ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสมุนไพรที่รักษาโรคของคนเฒ่าคนแก่ เด็กๆได้รับฟังเรื่องราวผ่านการเล่านิทาน แล้วจึงนำมาสร้างสรรค์และคิดรูปแบบการนำเสนอ นับเป็นการบูรณาการภูมิปัญญาชาวบ้านเข้ากับการแสดงร่วมสมัย เป็นต้น

การทำงานร่วมกับชุมชนในช่วงเริ่มต้นจะประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน ผ่านการศึกษาดูงานของกลุ่มเด็กรักป่า จากนั้นให้ผู้ที่เข้าไปศึกษาดูงานนำมาเล่าเผยแพร่ให้ชาวบ้านฟัง และนำกลุ่มแม่บ้านและเยาวชนไปศึกษาดูงานภายหลัง และทำงานชุมชนในเรื่องของเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้านและลดการทำลายป่า โดยการส่งเสริมการทอดผ้าป่าย้อมสีธรรมชาติ พัฒนาคุณภาพและนำไปแปรรูปขาย เหตุที่ส่งเสริมการทอดผ้าป่าย้อมสีธรรมชาติ เพราะแต่เดิมชาวบ้านในแถบนี้ทอดผ้าไหมที่มีราคาสูงขายอยู่แล้ว แต่เมื่อนำให้ทอดผ้าฝ้ายทางกลุ่มจะรับซื้อจากชาวบ้านและนำไปขายต่อ ซึ่งผ้าฝ้ายมีราคาถูกกว่าผ้าไหมทำให้ขายได้ง่ายกว่า ผลจากการดำเนินงานจึงทำให้เกิด “กลุ่มแม่บ้านรักป่ายาว” นอกจากนั้น

ทางโรงเรียนยังเอื้อเพื่อสถานที่ให้แก่ชาวบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อน อบรมอาชีพ และสัมนาย่อยของกลุ่มต่างๆในชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนเงินล้าน ฯลฯ รวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านเมื่อชาวบ้านต้องการเรียนรู้เรื่องใดก็จะพาไปศึกษาดูงานที่อื่นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชน

กลุ่มเด็กรักป่าจะประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอโดยจัดทำหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาให้กับองค์กรต่างๆ และจัดทำค่ายร่วมกับหน่วยงานต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ และหากทางจังหวัดสุรินทร์มีงานเทศกาลเมื่อไรกลุ่มเด็กรักป่าก็จะเข้าไปร่วมงานด้วยเกือบทุกครั้ง เช่น ในงานช้าง งานเขยต่างชาติ งาน12สิงหามหาราชินี เป็นต้น นอกจากนั้นองค์กรต่างๆที่สนใจเกี่ยวกับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมจะเข้ามาดูงาน และแลกเปลี่ยนความรู้กับทางกลุ่มหลายองค์กร รวมถึงองค์กรต่างประเทศด้วย ซึ่งเกมส์สิ่งแวดล้อมผสมผสานภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ทางกลุ่มคิดค้นขึ้นได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ และนำไปใช้ในหลายประเทศแถบเอเชีย

กลุ่มเด็กรักป่ายังได้จัดทำโครงการส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชนให้เป็นพื้นที่ต้นแบบแหล่งเรียนรู้จากป่าชุมชนของกลุ่มเด็กรักป่า จังหวัดสุรินทร์ เป็นโครงการที่ผ่านการคัดเลือกและได้รับ "รางวัลส่งเสริมการให้เพื่อสังคม" แม้การทำงานที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานับสิบปีของเด็กรักป่าจะเน้นหนักไปที่การทำค่ายเด็ก แต่ผู้นำองค์กรมีความเชื่อมั่นว่าการทำงานต้องเชื่อมโยงกับพ่อแม่เด็กหรือผู้ใหญ่ตลอดเวลา จึงจะนำพาให้เกิดการรักษาป่าให้คงอยู่อย่างยั่งยืนมากกว่าการที่คนในวัยใดวัยหนึ่งจะทำอยู่ฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นที่มาของโครงการส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชน โครงการดังกล่าวนี้ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ป่ายาวจำนวน 114 ไร่ ที่ล้อมรอบด้วย 6 หมู่บ้านซึ่งแม้จะไม่ใช่ป่าผืนใหญ่แต่ก็มีความสำคัญ เพราะการทำงานที่เริ่มจากจุดเล็กๆ มักจะทำได้ง่าย อีกทั้งลักษณะพื้นที่ขนาดไม่ใหญ่นี้ก็มีกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งหากแต่ละพื้นที่ต่างทำงานรักษาป่าของตนเมื่อนำมาเชื่อมต่อกันก็จะกลายเป็นป่าผืนใหญ่ในที่สุด ในด้านการอนุรักษ์ป่าแม้ชาวบ้านจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการอนุรักษ์ป่า แต่ก็พบว่ายังขาดการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอยู่ กลุ่มเด็กรักป่าจึงได้เสนอโครงการเข้ารับการสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมการให้เพื่อสังคม โดยวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนจำนวน 100 คน จาก 6 หมู่บ้านให้เป็นวิทยากรสื่อความหมายธรรมชาติ ด้วยการพาไปฝึกอบรมทั้งเรื่องการเป็นวิทยากร การสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเกมต่างๆ การทำค่าย และการพาไปศึกษาดูงานการทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ การลงทุนลงแรงทำงานภายใต้โครงการดังกล่าวของกลุ่มเด็กรักป่า ไม่เพียงตอกย้ำให้ชุมชนซึ่งมีสมาชิกทั้งเด็กและผู้ใหญ่ให้เห็นคุณค่าของคนกับป่าเพิ่มมากขึ้นขึ้น หากยังหวังให้พื้นที่ป่ายาวจ.สุรินทร์ เป็นแบบอย่างในเรื่องการจัดการป่าชุมชน ซึ่งไม่เป็นเพียงเรื่องของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเรื่องของคน ธุรกิจ และรายได้ที่จะเข้ามาหล่อเลี้ยงชุมชนด้วย

โดยทั้งหมดต้องได้รับการจัดการดูแลและขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆ เพื่อให้ป่า คน และชุมชน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การสนับสนุนด้านการเงินของกลุ่มเด็กรักป่าได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์การ แตร้เดซอม จนถึง ปี 2540 แต่ปัจจุบันองค์การดังกล่าวหยุดให้การสนับสนุนแล้ว ทางกลุ่มจึงต้องหาทางออกด้วยการทำธุรกิจเสริม ได้แก่ ศูนย์ศิลปะธรรมชาติและรักป่า ตั้งอยู่ในตัวเมืองจังหวัดสุรินทร์ เป็นที่แสดงผลงานศิลปะและดำเนินธุรกิจของกลุ่มเด็กรักป่า โดยเปิดสอนศิลปะให้เด็กและบุคคลทั่วไป รับเข้ากรอรูป รับเขียนภาพ รับจัดค่ายท่องเที่ยวธรรมชาติ ค่ายดนตรี บทกวี ศิลปะ ธรรมชาติ บริการรถตู้ให้เช่า จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายอมสีธรรมชาติ จำหน่ายและให้เช่างานศิลปะ และเปิดให้ชมนิทรรศการศิลปะทุกวัน และรับจัดทำหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาให้กับองค์กรต่างๆ รวมถึงจัดทำค่ายร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำรายได้มาสนับสนุนกิจกรรมในองค์กร

การหาทุนมาทำงานในองค์กรด้วยตนเองของกลุ่มเด็กรักป่าโดยไม่พึ่งพาแหล่งทุนมาก มีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงกิจกรรมเป้าหมายขององค์กรไว้ไม่ให้แปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของแหล่งทุน นับเป็นการยืนหยัดต่ออุดมการณ์ที่แน่วแน่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กร

ในปัจจุบันเด็กรักป่าเจอวิกฤติอีกครั้ง เมื่อคุณอาเรียนหนึ่งในผู้นำกลุ่มเด็กรักป่าได้ป่วยเป็นไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ส่งผลต่อสุขภาพและต้องเสียค่ารักษาพยาบาลในอัตราที่สูงมาก ด้วยปัญหาขาดแคลนเงินทุนบวกกับอาการป่วยของอาเรียนซึ่งไม่สามารถทำงานหนักได้ กลุ่มเด็กรักป่าจึงต้องเปลี่ยนมาจัดกิจกรรมในวันเสาร์ อาทิตย์แทนการดำเนินงานโรงเรียนเด็กรักป่าอย่างเดิมๆ ซึ่งเด็กๆ จะมาเล่นเกมต่างๆ มาวาดรูป มามัดย้อมผ้า และมาร่วมกิจกรรมค่ายเป็นครั้งคราว

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและบทสัมภาษณ์ของกลุ่มเด็กรักป่า จากข้อมูลดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่าโรงเรียนเด็กรักป่าเป็นโรงเรียนทางเลือกทางธรรมชาติศึกษาที่นำเอากระบวนการทางศิลปะแขนงต่างๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาชุมชนและเยาวชน ซึ่งจุดเด่นของเด็กรักป่านอกจากจะเน้นในเรื่องธรรมชาติศึกษาเป็นหลักแล้วยังเน้นที่การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างมากตั้งแต่ระดับเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีส่วนร่วมในทุกด้านของชุมชนทั้งด้านการจัดการศึกษา และด้านเศรษฐกิจ โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างประหยัดและพอเพียง ซึ่งการเน้นความร่วมมือของชุมชนทำให้คนในชุมชนมีโอกาสที่จะทราบและเข้าใจถึงการทำงานของกลุ่มได้เป็นอย่างดีซึ่งมีส่วนในการช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นให้เกิดแก่องค์กรด้วย

ในส่วนของการทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆ ทางกลุ่มเด็กรักป่าจะใช้กลยุทธ์ความร่วมมือเป็นหลัก เช่น การขอวิทยากรเพื่ออบรมความรู้ให้แก่เยาวชนในชุมชนจากกลุ่มมะขามป้อม เป็นต้น ซึ่งการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือสามารถสร้างเครือข่ายให้แก่องค์กรได้เช่นกัน

ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis ของโรงเรียนเด็กรักป่า

โรงเรียนเด็กรักป่า	
Internal Environment สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเด็กรักป่า	
<p>S – Strengths (จุดแข็ง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวผู้นำองค์กรมีอุดมการณ์ในการทำงานที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีทิศทางและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน - เป็นโรงเรียนทางเลือกแนวธรรมชาติศึกษาแห่งเดียวในจังหวัดสุรินทร์ - มีพื้นที่ในการดำเนินเป็นของตนเอง และพื้นที่ในการดำเนินการมีความเหมาะสมเอื้อต่อการจัดกิจกรรม และการดำเนินงานขององค์กร - มีความเป็นเอกลักษณ์สูงในการนำธรรมชาติภูมิปัญญาชาวบ้าน และศิลปะมาบูรณาการเป็นองค์ความรู้ให้แก่เยาวชน - มีความผูกพันกับชาวบ้านและชุมชนในพื้นที่อย่างเหนียวแน่น และมีผลงานในการทำงานเพื่อชุมชนที่ชัดเจนมาโดยตลอด ทำให้สามารถครองใจคนในพื้นที่ได้อย่างเหนียวแน่น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน 	<p>W – Weaknesses (จุดอ่อน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรหลักประจำองค์กรมีจำนวนน้อย ทำให้เกิดข้อจำกัดไม่สามารถขยายผลงานไปในวงกว้างได้มากขึ้น - ผู้นำองค์กรขาดทักษะทางด้านการบริหารจัดการ - ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานที่แน่ชัด รายรับไม่สามารถทราบได้อย่างแน่นอนว่าจะมีเข้ามาเท่าไรในแต่ละเดือน
External Environment สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนเด็กรักป่า	
<p>O – Opportunities (โอกาส)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เคยได้รับรางวัลซึ่งถือเป็นเกียรติประวัติขององค์กร ส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์องค์กรให้ 	<p>T – Threats (อุปสรรค)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาด้านสุขภาพของคุณอาเรียส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร

<p>ได้รับความไว้วางใจจากองค์กรอื่นๆในด้านการให้ความช่วยเหลือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกำลังเป็นที่นิยมส่งผลให้ประชาชนทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะชาวบ้านในจังหวัดสนับสนุนและสนใจการทำงานขององค์กร - องค์กรมีการทำงานในลักษณะแลกเปลี่ยนอาสาสมัคร และความรู้กับองค์กรอื่นๆอย่างต่อเนื่องโดยตลอด สามารถแก้ปัญหาในการขาดแคลนบุคลากรขององค์กรได้ และยังสร้างโอกาสในการประชาสัมพันธ์และพัฒนาเครือข่ายขององค์กรอีกด้วย - การปฏิรูปการศึกษาและแนวทางการศึกษาทางเลือกกำลังเป็นแนวทางที่ตื่นตัว และได้รับความสนใจในสังคมกลุ่มเด็กรักป่าเป็นองค์กรที่อยู่ในข่ายของการศึกษาทางเลือก จึงได้รับความสนใจจากสังคมส่งผลองค์กรต่างๆและผู้ปกครองส่งเยาวชนและบุตรหลานของตนมาร่วมกิจกรรมกับทางกลุ่มมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เงินทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนเดิมหมดลงส่งผลต่อการทำงานขององค์กร - การยึดมั่นในอุดมการณ์ต้องการหาทุนในการสนับสนุนองค์กรด้วยตนเองจากการเปิดธุรกิจเสริมส่งผลให้ผู้นำองค์กรที่มีจำนวนน้อยอยู่แล้วต้องแบ่งเวลาในการทำงานออกเป็นสองส่วนส่งผลต่อการทำงานตามจุดมุ่งหมายหลักขององค์กรได้
---	---

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคามนั้น ผู้ศึกษาจะนำมาใช้เพื่อเป็นข้อมูลให้ทราบถึงการจัดการศึกษาด้านศิลปะการแสดงของโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้ศึกษาจะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบความคิดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทางเลือกร้านละครชุมชนมหาสารคามได้ต่อไป

การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคามจะทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้งหมดจำนวน 2 ท่าน ได้แก่

4.4.1 อาจารย์ บุญเลี้ยง ทุมทอง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.4.2 อาจารย์ อภิชาติ เข้มพิลา อาจารย์ฝ่ายบริหารและกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนผดุงนารี

4.4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ บุญเลี้ยง ทุมทอง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จากการศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์อาจารย์ บุญเลี้ยง ทุมทอง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เปิดดำเนินการขึ้นเพื่อให้สวัสดิการทางการศึกษาแก่บุตรหลานข้าราชการของมหาวิทยาลัยมหาสารคามและเพื่อใช้เป็นสนามวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกสาขาวิชา มีเป้าหมายให้เด็กเป็นเด็กที่สมบูรณ์ตามวัยและช่วงอายุ สามารถดำรงชีวิตได้ทั้งในโรงเรียนและในสังคม โดยพัฒนาเด็กทั้งทางด้านวิชาการและสุนทรียภาพตามวัย อย่างเหมาะสมตามขอบเขตที่สามารถทำได้ โดยมีแนวความคิดหลักคือ “วิชาการที่เต็มที่อยู่ในคนที่เต็มคน”

กลุ่มเป้าหมายของโรงเรียน ได้แก่ บุตรหลาน บุคลากรในมหาวิทยาลัย และเป้าหมายรอง ได้แก่ เยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ให้บริการ ซึ่งเด็กเข้ามาศึกษาจะเป็นเด็กที่มีฐานะในระดับกลางขึ้นไป คือเป็นเด็กที่มีทางเลือกและมีฐานะครอบครัวที่พร้อมในการจ่ายเพื่อการศึกษาเรียนรู้ของบุตรหลาน ซึ่งการเรียนการสอนของโรงเรียนจะเน้นให้เด็กกล้าแสดงออก และรู้จักริเริ่มที่จะนำเสนอความคิด โดยการกระจายบทบาทให้นักเรียนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน โดยเน้นมนุษยสัมพันธ์การทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมต่างๆ

การเรียนการสอนด้านศิลปะการแสดงและวัฒนธรรมของโรงเรียนจะเน้นที่การทำกิจกรรม ที่เป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานลอยกระทงของจังหวัด หรือ งานรับปริญญาของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีการทำกิจกรรมในรูปแบบชมรมด้วย โดยให้ชมรมมีความหลากหลาย โดยมีประมาณ 50-60 ชมรม ซึ่งจะเปิดกว้างไว้เพื่อเช็คความสนใจของเด็ก แต่หากเด็กมีความต้องการนอกเหนือไปจากชมรมที่โรงเรียนจัดไว้ให้ ก็สามารถนำเสนอให้อาจารย์ฝ่ายกิจกรรมสามารถเปิดเพิ่มตามความสนใจได้ นโยบายด้านศิลปะการแสดงเน้นที่การอนุรักษ์และให้ความสำคัญโดยมีหลักประกันคุณภาพการศึกษารองรับให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน นอกจากนี้ยังมีการนำศิลปะการละครเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น การนำเสนอผลงานหน้าชั้นผ่านการแสดงละคร การแสดงละครภาษาอังกฤษในวันวิชาการ และแสดงละครไทยวันสุนทรภู่ เป็นต้น

ทางโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามยังได้นำหลักการศึกษาทงเลือกเข้ามาใช้ร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วย กล่าวคือเน้นการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการกลุ่มโดยสอดแทรกไปในรายวิชาผ่านกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และฝึกฝน ปฏิบัติตามความเหมาะสมในแต่ละวิชาให้เกิดความสมดุล ในด้านการเรียนการสอนจะดูตามภาวะความแตกต่างของเด็กเป็นหลัก และให้อาจารย์ปรับตามสถานการณ์โดยคำนึงถึงพื้นฐานเด็กเป็นหลัก ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านวิชาการและด้านต่างๆ ไม่เน้นการแข่งขันและบังคับ แต่หากเด็กเกิดต้องการพัฒนาศักยภาพของตนโดยการแข่งขันทางโรงเรียนก็พร้อมสนับสนุน ซึ่งเป็นการศึกษาเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ต้องการ โดยโรงเรียนจะสนับสนุนให้ตามความเหมาะสม

นอกจากนั้นยังเน้นหลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสนอแนะเรื่องราวต่างๆ ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา ครูประจำชั้น หรือผ่านอินเทอร์เน็ตโดยจะนำมาใช้เป็นประเด็นที่นำมาร่วมกันพิจารณาผ่านที่ประชุม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมชุมชนโดยการออกค่าย ลงพื้นที่ในชุมชน และมีการเรียนเชิญครูภูมิปัญญา จากสาขาวิชาต่างๆ มาเป็นวิทยากรด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ บุญเลี้ยง ทุมทอง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นโรงเรียนในสังกัดของมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กมีเสรีภาพในการแสดงออกผ่านการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน และการทำกิจกรรมต่างๆ โดยทางโรงเรียนจะสนับสนุนการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติงานจริงด้วยตนเองเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจจริง ซึ่งการเรียนนั้นจะ

สนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวคือการทำหน้าที่ครูผู้สอนจะทำความเข้าใจในพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละเพื่อที่จะได้ทราบความแตกต่างของเด็กแต่ละคนว่ามีความถนัดและความสนใจทางด้านใดบ้าง จากนั้นจะได้สนับสนุนส่งเสริมเด็กให้ได้ศึกษาเรียนรู้ตามความถนัดและความชอบของแต่ละคน โดยจะจัดการศึกษาทางด้านวิชาการและกิจกรรมเสริมให้มีความสมดุลกัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการศึกษาที่ดีให้เกิดขึ้นเด็กจะรู้สึกว่าได้ถูกบังคับให้เรียนก่อให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ และไม่ก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างกัน

การจัดการเรียนรู้ทางด้านศิลปะการละครจะไม่มีการจัดการเรียนรู้เป็นวิชาเฉพาะโดยตรงแต่จะจัดให้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในหมวดวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะหมวดภาษาไทยและภาษาอังกฤษและเป็นกิจกรรมพิเศษที่ใช้แสดงในเทศกาลต่างๆ เช่น สงกรานต์ งานครบรอบก่อตั้งโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งจากสิ่งดังกล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่าศิลปะการละครเป็นศิลปะที่สามารถนำไปใช้บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาต่างๆได้เป็นอย่างดี และการแสดงละครสามารถใช้เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่างออกมาเป็นภาพบนเวทีที่ทำให้ผู้ชมเมื่อชมเรื่องราวของละครแล้วเกิดการจดจำและติดตามเรื่องราวต่างๆที่ได้ชมอย่างสนุกสนานได้ดีกว่าฟังหรือการอ่านจากหนังสือเพียงอย่างเดียว

4.4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ อภิชาติ เข้มพิลา อาจารย์ฝ่ายบริหารและกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนผดุงนารี

จากการศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์อาจารย์อภิชาติ เข้มพิลา อาจารย์ฝ่ายบริหารและกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนผดุงนารีพบว่า โรงเรียนผดุงนารีเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดมหาสารคาม โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ดี มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม รักหวงแหนความเป็นไทย สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างสันติสุข ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างหลากหลาย จัดบรรยากาศภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยให้เพียงพอ รวมถึงบริหารงานให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน

ทางโรงเรียนมีนโยบายในการส่งเสริมนักเรียนทุกคนทุกกลุ่มเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน โดยให้ความเสมอภาคทางโอกาส เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างมีความสุข การเรียนการสอนของโรงเรียนจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพัฒนาความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา การทำงานอย่างมีระบบ ให้ผู้เรียนมี

วินัย คุณธรรม จริยธรรม กล้าแสดงออกและมีสุนทรีย์ทางด้านดนตรี กีฬา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนพัฒนาสุขภาพอนามัยให้แข็งแรง ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะด้านอาชีพ มีเจตคติและค่านิยมที่ดีต่อการประกอบอาชีพ

จุดเด่นของโรงเรียนผดุงนารี คือ มีกระบวนการในการดำเนินงานที่ดีมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพอเพียง มีความรู้ความเข้าใจ กระตือรือร้น และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมพิเศษที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ รวมทั้งได้รับการสนับสนุน สื่อวัสดุอุปกรณ์ และการระดมสรรพกำลังจากชุมชนเข้ามาช่วยในการพัฒนาการศึกษาอย่างเต็มความสามารถในส่วนของการเรียนการสอนด้านศิลปะการแสดงนั้น ทางโรงเรียนได้สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงออกผ่านการแสดงในงานประเพณีต่างๆที่ทางจังหวัด หรือหน่วยงานรัฐบาลขอความร่วมมือมายังโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีการเชิญวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษในสาขาต่างๆ เช่น หมอลำสุกัญญา ยอดนภา และ อาจารย์ ถาวร บุญใบ คณะพรสวรรค์กลองยาวมาเป็นครูภูมิปัญญาให้แก่โรงเรียน

นอกจากนั้นในทุกปีที่มีการปิดเทอมภาคฤดูร้อน ทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรม "ร้อนนี้ลูกทำอะไร" ขึ้นทุกปี เป็นการจัดค่ายกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน ในโครงการจะมีกิจกรรมที่มีความหลากหลายให้เลือก เช่น นาฏศิลป์ ดนตรีไทย คหกรรม เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ อภิชาติ เข้มพิลา อาจารย์ฝ่ายบริหาร และกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนผดุงนารี

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วย ซึ่งการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาที่ช่วยขัดเกลาให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพที่มีอย่างเต็มที่ และช่วยสร้างกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ให้เกิดขึ้น ทำให้สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

การจัดการศึกษาของโรงเรียนผดุงนารีนั้นมีการนำแนวคิดทางการจัดการศึกษาทางเลือกเข้ามาใช้ร่วมด้วย เช่นการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้นั้นก็เป็นการนำแนวคิดแบบมอนเตสซอรีเข้ามาผสมผสาน และการเน้นที่ความเสมอภาคทางการศึกษาด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษามีโอกาสเข้ามาเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปอย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวจะทำให้เด็กได้มีโอกาสที่จะนำสิ่งที่มีอยู่รอบตัวมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนสามารถดึงเอาศักยภาพในตัวเองออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษามีโอกาสเข้ามาเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปนั้น หากครูได้ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะแนวทางที่ดีและเป็นผู้ที่ช่วยในการผสานช่องว่างของเด็กทั้งสองประเภทนี้ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขแล้วจะทำ

ให้ผู้เรียนสามารถมองโลกในแง่ดี รู้ที่จะเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นซึ่งสามารถผสานช่องว่างที่มีในสังคมช่วยลดปมด้อยที่เกิดจากความแตกต่างและทำให้เด็กสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ในสังคมปัจจุบัน

ในส่วนของจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนเน้นทักษะทางด้านอาชีพนั้นเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถนำวิชาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ซึ่งเป็นเสมือนการเตรียมความพร้อมและเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นหาตัวเองว่ามีความชอบและความถนัดด้านใด การจัดการเรียนดังกล่าวจะทำโดยการฝึกปฏิบัติซึ่งทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมชมรมและกิจกรรมเสริมหลักสูตรผ่านการจัดค่าย การเชิญวิทยากร รวมทั้งการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมซึ่งนับเป็นสิ่งที่ดีเนื่องจากเด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำและมีโอกาสได้คุยกับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆอย่างแท้จริงเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่เด็กๆได้อีกทางหนึ่ง

ในด้านการเรียนการสอนด้านศิลปะการแสดงนั้นพบว่ามีการเรียนการสอนวิชาทางศิลปะการละครตามที่กระทรวงกำหนดไว้ในหลักสูตรนาฏศิลป์12ชั้นปี โดยจะให้อาจารย์ฝ่ายนาฏศิลป์เป็นผู้รับผิดชอบ แต่การเรียนการสอนยังเป็นการเรียนรู้จากหนังสือเพียงอย่างเดียวโดยที่ขาดการปฏิบัติเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์นาฏศิลป์ไม่มีความรู้และความเข้าใจในศิลปะการละครเพียงพอที่จะฝึกปฏิบัติให้เด็กได้ การจัดการเรียนรู้ด้านศิลปะการแสดงจึงเน้นหนักที่นาฏศิลป์ไทยและพื้นบ้าน โดยจะมีการเชิญวิทยากรและครูภูมิปัญญาที่มีชื่อเสียงมาร่วมถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่เด็ก

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากแหล่งข้อมูลต่างๆที่ได้คัดเลือกมานี้ทางผู้ศึกษาจะนำข้อมูลผ่านการวิเคราะห์แล้วมาใช้เป็นกรอบความคิดเพื่อวางแนวทางในการจัดตั้งและบริหารจัดการโครงการโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามในบทต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการศึกษาเพื่อจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามขึ้นในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามขึ้นจำนวน400ชุด เพื่อใช้สำรวจความต้องการและทัศนคติของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม จากนั้นนำผลที่ได้จากการสำรวจมาสรุปผลการวิเคราะห์เพื่อใช้จัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม โดยข้อมูลที่ได้สำรวจจะแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น2กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่1 กลุ่มนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน200ชุดซึ่ง จะทำการสำรวจความคิดเห็นใน 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ของนักเรียนนักศึกษา

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามของนักเรียนนักศึกษา

กลุ่มที่2 กลุ่มบุคคลทั่วไป ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน200ชุด ซึ่ง จะทำการสำรวจความคิดเห็นใน 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของบุคคลทั่วไป

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามของบุคคลทั่วไป

ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้ศึกษาได้สำรวจความถูกต้องของแบบสอบถามทุกชุดแล้ว จึงนำมาคำนวณเป็นค่าร้อยละและสรุปผลข้อมูล เพื่อนำผลที่ได้มาจัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสมกับความต้องการของชุมชนในจังหวัดมหาสารคามต่อไป

4.5.1 การสรุปผลข้อมูลของกลุ่มนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ส่วนที่1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ของนักเรียนนักศึกษา

การสรุปผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านนั้น ผู้ศึกษาจะทำการสรุปผลข้อมูลจากแบบสอบถามโดยสรุปจากตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล (โดยดูได้จากตารางการสรุปผลในภาคผนวก) โดยจะแบ่งเป็นข้อตามแบบสอบถาม และจะแสดงผลการสรุปแบบสอบถามใน3ลำดับแรกจากผลสำรวจ ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามการชมการแสดงละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านพบว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เคยรับชมศิลปะการแสดงละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

2. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความรู้สึกต่อการแสดงละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกชื่นชอบศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านถึงร้อยละ97

3. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความรู้จักประเภทของละคร พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้จักศิลปะการละครประเภทละครโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ86.5 รองลงมาคือละครพื้นบ้านร้อยละ73.5 และละครเวทีร้อยละ68.0 ตามลำดับ

4. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความชื่นชอบและความสนใจ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความชื่นชอบและสนใจการแสดงหมอลำมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 71.5 รองมาคือการแสดงโปงลางคิดเป็นร้อยละ70.0 และการเซิ้ง การฟ้อนคิดเป็นร้อยละ 35.5 ตามลำดับ

5. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความสนใจต่อประเภทของศิลปะการละคร พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในละครพื้นบ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ56.5 และรองลงมาได้แก่ละครเพลงคิดเป็นร้อยละ53.5 และละครร่วมสมัยคิดเป็นร้อยละ44.0 ตามลำดับ

6. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเนื้อหาในละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านว่ามีอิทธิพลต่อสังคมในด้านใด พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่เนื้อหาในละครและการแสดงพื้นบ้านมีอิทธิพลต่อสังคมในแง่ของความคิดและทัศนคติมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ76.5 และคิดว่ามีผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมการแสดงออกในระดับที่เท่ากันคือร้อยละ 59.0 และคิดว่ามีอิทธิพลต่อความเชื่อร้อยละ 56.0 ตามลำดับ

7. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามประโยชน์ของศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่าเป็นศิลปะการละครและการแสดงพื้นบ้านมีประโยชน์ในการให้ความสนุกสนานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ91.0 รองลงมาคือคิดว่าเป็นวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและเป็นเอกลักษณ์ของชาติคิดเป็นร้อยละ88.5 และสะท้อนความเชื่อ ค่านิยมของสังคมคิดเป็นร้อยละ74.5 ตามลำดับ

8. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในแง่ของการนำศิลปะการแสดงละครมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาเยาวชนและชุมชน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่าเป็นศิลปะการแสดงละครนั้นจะช่วยให้เยาวชนและชุมชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ78.5 รองลงมาคือคิดว่าช่วยให้เยาวชนและชุมชนกล้าแสดงออกร้อยละ75.5 และคิดว่าช่วยให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ68.0ตามลำดับ

9. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในด้านการนำศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาใช้ร่วมกับศิลปะการละครเพื่อเป็นสื่อในการพัฒนาเยาวชนและชุมชนนั้น กลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นว่าเป็นสื่อในการพัฒนาได้จริงคิดเป็นร้อยละ93.0

ส่วนที่2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามของนักเรียนนักศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้สึกเห็นด้วยมากที่สุดที่จะนำกระบวนการทางศิลปะการละครมาใช้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ51.5

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำกระบวนการทางศิลปะการละครมาใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการกล้าแสดงออก คิดเป็นร้อยละ48.5

3. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำกระบวนการทางศิลปะการละครมาใช้เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกระบวนการกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ48.5

4. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากที่สุดว่าควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คิดเป็นร้อยละ44.0

5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าควรเรียนรู้จริงจากการฝึกฝนและปฏิบัติงานจริง คิดเป็นร้อยละ49.5

6. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากกว่าควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆคิดเป็นร้อยละ 52.0

7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากกว่าควรมีการนำศิลปะการแสดงท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ร่วมกับศิลปะการละครคิดเป็นร้อยละ 52.0

8. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากกว่าควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 49.5

9. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสุขและสนุกสนานในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 41.0

10. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายนั้น มีความรู้สึกเห็นด้วยว่าควรมีการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกด้านศิลปะการละครชุมชนให้เกิดขึ้นคิดเป็นร้อยละ 90.5

11. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการเรียนมีความคิดเห็นว่าควรเรียนรู้เพื่อใช้พัฒนาตนเองและทักษะคิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาคือเรียนรู้เพื่อใช้เพิ่มพูนความรู้คิดเป็นร้อยละ 37.5 และควรเรียนรู้เพื่อใช้เป็นอาชีพคิดเป็นร้อยละ 6.5 ตามลำดับ

12. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน พบว่าควรมีค่าใช้จ่ายในการเรียนต่ำกว่า 1,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาคือมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 1001-2000 บาทคิดเป็นร้อยละ 31.5 และมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 2001-3000 บาทคิดเป็นร้อยละ 20.5 ตามลำดับ

13. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่าควรสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าใช้บริการของโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามคิดเป็นร้อยละ 49.0 มีความคิดเห็นว่าควรใช้แล้วแต่โอกาสคิดเป็นร้อยละ 48.5 และไม่ใช้บริการร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

4.5.2 การสรุปผลข้อมูลของกลุ่มบุคคลทั่วไปในจังหวัดมหาสารคาม

ส่วนที่1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มบุคคลทั่วไป

การสรุปผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านนั้น ผู้ศึกษาจะทำการสรุปผลข้อมูลจากแบบสอบถามโดยสรุปจากตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล (โดยดูได้จากตารางการสรุปผลในภาคผนวก) โดยจะแบ่งเป็นข้อตามแบบสอบถาม และจะแสดงผลการสรุปแบบสอบถามใน3ลำดับแรกจากผลสำรวจ ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามการชมการแสดงละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านพบว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เคยรับชมศิลปะการแสดงละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

2. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความรู้สึกต่อการแสดงละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกชื่นชอบศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านถึงร้อยละ100.0

3. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความรู้จักประเภทของละคร พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้จักศิลปะการละครประเภทละครโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ28.4 รองลงมาคือละครพื้นบ้านร้อยละ25.2และละครเวทีร้อยละ20.1ตามลำดับ

4. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความชื่นชอบและความสนใจ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความชื่นชอบและสนใจการแสดงหมอลำมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ33.0 รองมาคือการแสดงโปงลางคิดเป็นร้อยละ31.2และการเซิ้ง การฟ้อนคิดเป็นร้อยละ 19.6ตามลำดับ

5. การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามความสนใจต่อประเภทของศิลปะการละคร พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในละครพื้นบ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ33.4และรองลงมาได้แก่ละครหุ่นคิดเป็นร้อยละ20.6และละครร่วมสมัยคิดเป็นร้อยละ18.3ตามลำดับ

6. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเนื้อหาในละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้านว่ามีอิทธิพลต่อสังคมในด้านใด พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่ามีอิทธิพลต่อสังคมในแง่ของความคิดและทัศนคติมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.0 คิดว่ามีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกร้อยละ27.9 และคิดว่ามีอิทธิพลต่อความเชื่อร้อยละ 22.9 ตามลำดับ

7. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามประโยชน์ของศิลปะการละครและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่าศิลปะการละครและการแสดงพื้นบ้านมีประโยชน์ในการให้ความสนุกสนานและเป็นวัฒนธรรมอันดีงามและเป็นเอกลักษณ์ของชาติมากที่สุดในระดับที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมาคือการสะท้อนความเชื่อและค่านิยมของสังคมคิดเป็นร้อยละ 22.2 ตามลำดับ

8. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในแง่ของการนำศิลปะการแสดงละครมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาเยาวชนและชุมชน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่าศิลปะการแสดงละครนั้นจะช่วยให้เยาวชนและชุมชนช่วยทำให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.7 รองลงมาคือช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 19.6 และคิดว่าช่วยให้เยาวชนและชุมชนกล้าแสดงออกร้อยละ 75.5 และคิดว่าช่วยในการอนุรักษ์ให้เกิดความร่วมมือคิดเป็นร้อยละ 17.9 ตามลำดับ

9. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในด้านการนำศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาใช้ร่วมกับศิลปะการละครเพื่อเป็นสื่อในการพัฒนาเยาวชนและชุมชนนั้น กลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นว่าสามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาได้จริงคิดเป็นร้อยละ 100.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามของบุคคลทั่วไป

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้สึกเห็นด้วยมากที่จะนำกระบวนการทางศิลปะการละครมาใช้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ 66.0

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้สึกเห็นด้วยมากที่จะนำกระบวนการทางศิลปะการละครมาใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการกล้าแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 60.0

3. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำกระบวนการทางศิลปะการละครมาใช้เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกระบวนการกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 48.5

4. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากกว่าควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คิดเป็นร้อยละ 53.5

5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าควรเรียนรู้จริงจากการฝึกฝนและปฏิบัติงานจริง คิดเป็นร้อยละ 46.5

6. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากกว่าควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 67.0

7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าควรมีการนำศิลปะการแสดงท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ร่วมกับศิลปะการละคร คิดเป็นร้อยละ 51.0

8. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากกว่าควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 37.0

9. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคาม พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกเห็นด้วยมากกว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสุขและสนุกสนานในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 51.5

10. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายนั้น มีความรู้สึกเห็นด้วยว่าควรมีการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกด้านศิลปะการละครชุมชนให้เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100.0

11. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการเรียนมีความคิดเห็นว่าควรเรียนรู้เพื่อใช้พัฒนาตนเองและทักษะคิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาคือเรียนรู้เพื่อใช้เพิ่มพูนความรู้คิดเป็นร้อยละ 24.0 และควรเรียนรู้เพื่อใช้เป็นอาชีพคิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

12. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน พบว่าควรมีค่าใช้จ่ายในการเรียนระหว่าง 1001-2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมาคือมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.0 และมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 2001-3000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

13. การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่าควรสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าใช้บริการของโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามแล้วแต่โอกาสคิดเป็นร้อยละ 73.0 และใช้บริการร้อยละ 27.0 ไม่ใช้บริการร้อยละ 0.0 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายพบว่าความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายนั้นมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันดังที่ได้แสดงให้เห็นในส่วนของการ

สรุปผลข้อมูลเบื้องต้น ดังนั้นผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการสำรวจเพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโครงการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามครั้งนี้

จากการสรุปผลข้อมูลพบว่าด้วยอิทธิพลของสื่อจึงทำให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักคำว่า ศิลปะการแสดงละครจากละครโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกครัวเรือน ซึ่งการแสดงละครโทรทัศน์นั้นเป็นการแสดงที่ใช้เทคนิคทางการแสดง การถ่ายทำ และการตัดต่อช่วยให้เกิดความสมจริง ซึ่งนักแสดงละครโทรทัศน์บางคนอาจมีพื้นฐานทางการแสดงบ้างหรือไม่มีเลย ดังนั้นจึงจะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจว่าการที่จะเป็นนักแสดงที่ดี และสามารถไปประกอบอาชีพในธุรกิจบันเทิงได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีพื้นฐานการแสดงที่ดี ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนของการเรียนและฝึกฝนอย่างเป็นระบบตามหลักของศิลปะการแสดงละคร โดยโครงการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามจะนำการแสดงละครพื้นบ้านที่กลุ่มเป้าหมายมีความชื่นชอบและรู้จักเป็นอย่างดีมาบูรณาการรวมกับการเรียนการสอนด้านศิลปะการละครสมัยใหม่ เนื่องจากละครพื้นบ้านเป็นรูปแบบการแสดงที่ใกล้ตัวจึงทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความคุ้นเคยและมีประสบการณ์ร่วมกันมาก่อนหากนำมาใช้เป็นสื่อในการสอนจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวจะทำได้เช่น การนำเรื่องราวหรือนิทานพื้นบ้านมาใช้ในการสร้างบทละคร หรือการนำทักษะการร้องหมอลำมาใช้ร่วมกับการฝึกออกเสียง (Vocal) ทางการแสดง เป็นต้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวเป็นการนำเอาศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านมาเป็นจุดเด่นและส่งผลให้เกิดการสืบสานและอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านอีกทางหนึ่งด้วย

ในส่วนของสื่อพื้นบ้านที่จะคัดเลือกมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนนั้นจะคัดเลือกศิลปะการแสดง"หมอลำ"มาเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้เนื่องจากการแสดงหมอลำ เป็นศิลปะการแสดงที่มีชื่อเสียงเป็นเอกลักษณ์ของอีสาน และเป็นการแสดงที่มีองค์ประกอบคล้ายคลึงกับละครมาก โดยมีเรื่องราวที่นำมาจากภษิต นิทานพื้นบ้าน และมีการสวมบทบาททางการแสดงโดยตัวหมอลำ นอกจากนั้นยังเป็นศิลปะการแสดงที่รวบรวมการแสดงประเภทต่างๆไว้ เช่น การซึ้ง การฟ้อน ดนตรี การขับร้อง เป็นต้น

โดยศิลปะการละครที่จะนำมาใช้สร้างหลักสูตรขึ้นเพื่อสอนในโครงการจัดตั้งโรงเรียนทางเลือกบ้านละครชุมชนมหาสารคามนั้นจะนำกลวิธีของละครที่สามารถใช้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาบุคลิกภาพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรนั้นจะทำในแนวทางหลักสูตรของคณะศิลปกรรมศาสตร์ เอกการแสดงละครเวทีและภาพยนตร์(ดูได้ในภาคผนวกท้ายเล่ม) เพื่อให้การ

เรียนรู้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสอบเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้สำหรับผู้ที่สนใจ ตามวัตถุประสงค์เบื้องต้นที่กำหนดไว้ในโครงการนี้ ซึ่งการจัดทำหลักสูตรจะใช้แนวทางของการจัดการศึกษาทางเลือกที่ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ที่ครูต้องมีความใกล้ชิดและความเข้าใจผู้เรียนเพื่อให้ทราบความแตกต่างและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อที่จะได้จัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความอบอุ่น สนุกสนาน ไม่เกิดบรรยากาศการแข่งขันในชั้นเรียน

นอกจากนี้ทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมละครเพื่อพัฒนาชุมชนให้เกิด เช่น การจัดทำค่ายละคร การทำละครสัญจร เป็นต้น เพื่อใช้เป็นกิจกรรมเสริมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานด้านศิลปะการละครจริงและเป็นการส่งเสริมให้เกิดความมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่นด้วย

ในส่วนของ การกำหนดค่าใช้จ่ายในการเรียนนั้นสามารถนำผลสำรวจที่ได้มาใช้ในการกำหนดราคาค่าใช้จ่ายในแต่ละหลักสูตรได้ โดยจะแบ่งช่วงราคาให้แต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกัน เช่น หลักสูตรการแสดงเบื้องต้นราคาถูกกว่าการแสดงขั้นสูง เป็นต้น